

II. Det akademiske Lærersamfund samt Censorerne ved Universitetets Eksaminer.

a. Afgang og Udnævnelser m. v.

Oversigt for Aaret 1914—15.

Det rets- og statsvidenskabelige Fakultet.

Ved Skrivelse af 18. Juli 1914 meddelte Ministeriet Professor Dr. jur. Viggo Bentzon Fritagelse for Universitetsarbejde for Universitetsaaret 1914—15 paa Grund af det ham overdragne Hverv som Formand for den danske Afdeling af den skandinaviske Familieretskommission. Denne Fritagelse forlængedes ved Ministeriets Skrivelse af 16. Juni 1915 til 1. Marts 1916, dog saaledes at Professor Bentzon skulde deltage i Eksaminationen ved de juridiske Eksaminer efter Nytaar 1916, samt ved Ministeriets Skrivelse af 1. December 1915 for Foraarssemestret 1916. Foranlediget ved disse Fritagelser blev Fakultetet ved Ministeriets Skrivelser af 18. Maj 1915 bemyndiget til at lade cand. jur. Chr. Sindballe deltage i Eksaminationen ved de i Sommeren 1915 stedfindende juridiske og statsvidenskabelige Eksaminer mod et Honorar af 500 Kr., der blev udbetalt paa forventet Tillægsbevilling under Universitetets Udgiftspost a. 1., Lønninger til de normerede Professorer. Endvidere blev Fakultetet ved Ministeriets Skrivelse af 26. Juli 1915 bemyndiget til at lade Cand. Sindballe holde Forelæsninger for de juridiske Studerende under Professor Bentzons Permission i Efteraarshalvaaret 1915 og til eventuelt at lade ham deltage i Eksaminationen ved de juridiske og statsvidenskabelige Eksaminer i Januar—Februar 1916, hvis Professor Bentzon til den Tid skulde blive forhindret deri, alt imod et Honorar af 1000 Kr., at afholde paa forventet Tillægsbevilling under samme Udgiftspost. Endelig blev Fakultetet ved Ministeriets Skrivelse af 1. December 1915 bemyndiget til at lade Cand. Sindballe holde Forelæsninger og Øvelser i Foraarssemestret 1916 og deltage i Eksaminationen i Sommeren 1916, ligeledes mod et Honorar af 1000 Kr., at afholde paa samme Maade som de to foran nævnte Honorarer.

Ved Skrivelse af 5. November 1914 meddelte Ministeriet Professor, Dr. jur. Carl Torp, hvem det var overdraget at afgive Betænkning om Straffelovskommissionens Forslag, Fritagelse, foreløbig indtil Udgangen af 1915, for den ham paahvilende Lærergerning ved Universitetet, dog med Undtagelse af den mundtlige Eksamination ved de juridiske Eksaminer, hvorhos Ministeriet under Professor Torps Orlov konstituerede Kontorchef i Undervisningsministeriet Frantz Dahl som Professor i Strafferet ved Universitetet. Under Hensyn til det nævnte Hverv meddelte Ministeriet endvidere ved Skrivelse af 1. December 1915 Professor Torp Fritagelse foreløbig i Foraarssemestret 1916 for den Del af hans Lærergerning, der bestaar i Anvisning til Studiet af Strafferet som særlig læst Afsnit samt Bedømmelsen af de skriftlige Eksamensopgaver, og bifaldt, at det overdroges Kontorchef Dahl at udføre det nævnte Arbejde. Samme Fritagelse meddelte Ministeriet endelig ved Skrivelse af 21. September 1916 Professor

Torp for Efteraarshalvaaret 1916, for hvilket Halvaar det ligeledes blev overdraget Statsraadssekretær, Departementschef Frantz Dahl at udføre den Del af Professor Torps Arbejde, for hvilken denne var fritaget.

Det lægevidenskabelige Fakultet.

Efter Indstilling af det lægevidenskabelige Fakultet og Konsistorium bifaldt Ministeriet under 16. Oktober 1914, at Overlæge ved Frederiksberg Hospital, Dr. med. F. Vermehren i Efteraarsemestret 1914 overtog Professor, Dr. med. Chr. Gram's Praktikantklinik, som Professor Gram ikke selv kunde afholde, fordi han under Professor, Dr. med. Knud Fabers Sygdom havde overtaget dennes kliniske Undervisning for det ældste Hold Studenter, samt at der herfor tillagdes Overlæge Vermehren et Honorar paa 1000 Kr., at udrede paa forventet Tillægsbevilling af Universitetets Udgiftspost a., Lønninger og Honorarer, 1., Efter Lov af 12. April 1892 § 5 og Lov af 8. Juni 1912 til de normerede Professorer.

Ved kgl. Resolution af 3. Maj 1915 blev der af det paa Universitetets Udgiftspost h. 13. bevilgede Beløb fra 1. April s. A. at regne tilstaaet Docent J. Lindhard et aarligt Honorar paa 2000 Kr. — med Lønningstilæg ifølge Lov af 8. Juni 1912 — for at lede Undervisningen ved Universitetet i Gymnastik — Gymnastikteori og Anatomi — som Fag ved Skoleembedseksamen, jfr. nedenfor Side 557.

Fhv. Professor i Kirurgi, Dr. med. P. A. J. Plum afgik ved Døden den 2. Marts 1915. Han var Universitetslærer fra 1869 til 1899.

Ved kgl. Resolution af 23. Juni 1915 blev det bifaldet, at Docent, Dr. med. C. Rasch optoges som Medlem af Fakultetet, se nedenfor S. 557.

Under 21. April 1915 anmodede Ministeriet de hidtil fungerende Censorer og Censor-Suppleanter ved den lægevidenskabelige Embedseksamen om ogsaa at fungere i den paagældende Stilling ved Eksamensterminen Sommer 1915, jfr. nedenfor S. 563 og Aarvog 1913—14 S. 17, 1911—12 S. 469, 1910—11 S. 14—15 og 1908—09 S. 507—08.

Under 3. Juni 1915 valgte Fakultetet Professor, Dr. med. M. Tschering til Censor i Fysik ved den lægevidenskabelige Forberedelseseksamen og Professor, Dr. med. A. Erlandsen til Censor i Kemi ved samme Eksamen, jfr. nedenfor S. 561.

I Henhold til kgl. Anordning af 4. September 1914 om Indretning af en Eksamen for Embedslæger beskikkede Universitetet under 22. December 1914 Assistent i Justitsministeriet, cand. jur. L. N. Hvidt som Lærer i Medicinallovgivning.

Ved Skrivelse af 15. Maj 1915 meddelte Ministeriet, at det i Henhold til Sundhedsstyrelsens Indstilling under 12. s. M. havde beskikket nedenævnte Personer som Censorer og Suppleanter for Censorerne ved Embedslægeeksamen for de 3 Aar 1. April 1915 til 31. Marts 1918, nemlig: 1. Hygieine med Medicinalstatistik. Censorer: Dr. Th. Madsen og Stads-læge Axel Ulrik. Suppleant: Etatsraad E. M. Hoff. 2. Retsmedicin. Censorer: Professorerne K. Pontoppidan og Fibiger. Suppleant: Professor Daniel Jacobson. 3. Retspsykiatri. Censorer: Professorerne K. Pontoppidan og V. Christiansen. Suppleant: Professor Daniel Jacobson. 4. Mikrobiologi og Epidemiologi. Censorer: Dr. Th. Madsen og Dr. Oluf Thomsen. Sup-

pleant: Professor Fibiger. 5. Medicinallovgivning. Censorer: Dr. Th. Madsen og Etatsraad E. M. Hoff. Suppleant: Stabslæge Rørdam.

— Frk. Agnes Elgstrøms Ansættelse som Assistent ved Hygiejnisk Laboratorium forlængedes med 2 Maaneder fra 1. September 1914 og derefter til 1. Februar 1915.

Cand. med. Poul Møllers Ansættelse som Prosektor ved Patologisk-anatomisk Institut forlængedes med 1 Aar fra 1. September 1914.

Cand. med. J. R. Kragh ansattes som klinisk Assistent ved Rigshospitalets Afdeling for Øre-, Næse- og Halssygdomme paa 1 Aar fra 1. Oktober 1914.

Frk. Kamma Henriques fratraadte og Frk. Harriet Gundel ansattes som Konservator ved Patologisk-anatomisk Institut fra 1. Oktober 1914.

Cand. med. Fabricius-Møllers Ansættelse som Prosektor i normal Anatomi forlængedes med 1 Aar fra 1. Oktober 1914.

Cand. med. O. Chievitz fratraadte Stillingen som klinisk Assistent ved Rigshospitalets Afdeling C fra 1. November 1914.

Cand. med. M. Seedorffs Ansættelse som klinisk Assistent ved Rigshospitalets Fødeafdelinger A og B forlængedes med 1 Aar fra 1. November 1914.

Dr. med. Fru Marie Krogh ansattes som klinisk Assistent ved Rigshospitalets medicinske Afdeling A paa 1 Aar fra 1. November 1914.

Cand. med. O. C. Aagaard ansattes som klinisk Assistent ved Rigshospitalets Afdeling C paa 1 Aar fra 1. November 1914.

Cand. pharm. Bech Larsens Ansættelse som Assistent ved Farmakologisk Institut forlængedes med 1 Aar fra 1. November 1914.

Cand. med. H. Larsens Ansættelse som klinisk Assistent ved Rigshospitalets Øjenafdeling forlængedes med 1 Aar fra 1. Februar 1915.

Cand. med. A. Jurischs Ansættelse som Prosector anatomiae forlængedes med 1 Aar fra 1. Februar 1915.

Stud. med. H. Heckscher ansattes som Assistent ved Hygiejnisk Institut paa 1 Aar fra 1. Februar 1915.

Cand. med. K. Sands Ansættelse som 1. Assistent ved Retsmedicinsk Institut forlængedes med 1 Aar fra 1. Marts 1915.

Cand. med. A. T. B. Jacobsen fik Tilladelse til at fratræde Stillingen som klinisk Assistent ved Rigshospitalets Afdeling B, 1. April 1915 i Stedet for 1. Maj.

Cand. med. A. V. S. Norgaard ansattes som klinisk Assistent ved Rigshospitalets Afdeling B paa 1 Aar fra 1. April 1915.

Dr. med. N. R. Christoffersens Ansættelse som Prosektor ved Patologisk-anatomisk Institut forlængedes med 1 Aar fra 1. Maj 1915.

Cand. med. Fritz Winthers Ansættelse som klinisk Assistent ved Rigshospitalets Afdeling D forlængedes med 1 Aar fra 1. Juni 1915.

Cand. med. Johannes Buchholtzs Ansættelse som Assistent ved Farmakologisk Institut forlængedes med 1 Aar fra 1. Juli 1915.

Cand. med. Aage Bojesen ansattes som klinisk Assistent ved Rigshospitalets Afdeling for Børnesygdomme paa 1 Aar fra 1. Juli 1915.

Det filosofiske Fakultet.

Efter Ansøgning blev Professor i Filosofi, Dr. phil. & jur. & sc. & litt. Harald Høffding den 23. Februar 1915 entlediget fra 31. August s. A. at regne. Ved kgl. Resolution af 6. Marts 1880 blev det overdraget ham fra 1. April s. A. indtil videre at holde Forelæsninger over Filosofi. Under 2. Februar 1883 blev han udnævnt til Professor ord. fra 1. September s. A. at regne.

Under 15. April 1915 blev Docent, Dr. phil. Vilhelm Grønbech udnævnt til Professor extraordinarius i Religionshistorie fra 1. s. M. at regne, jfr. nedenfor S. 573. Ved kgl. Resolution af 2. Juni 1915 blev det bifaldet, at han optoges som Medlem af Fakultetet.

Under 19. Juni 1915 blev Dr. phil. Anton L. C. Thomsen udnævnt til Professor i Filosofi fra 1. September at regne, jfr. nedenfor S. 565.

Fhv. Professor i Historie, Dr. phil. Peter Edvard Holm afgik ved Døden den 18. Maj 1915. Han var Universitetslærer fra 1865 til 1899.

Ved Skrivelse af 22. December 1914 tillod Konsistorium efter Indstilling af Docent, Dr. phil. Axel Olrik Docent i nordiske Folkeminder ved Lunds Universitet, Dr. phil. C. W. von Sydow at holde Forelæsninger og Øvelser ved Københavns Universitet i Foraarshalvaaret 1915.

Under 22. Marts 1915 beskikkede Ministeriet de nedennævnte til Censorer ved Skoleembedseksamen under det filosofiske Fakultet for Treaaret fra 1. April 1915 til 31. Marts 1918: Rektor, Dr. phil. H. H. A. Bertelsen, Adjunkt, Dr. phil. Karl Mortensen, Bibliotekar R. L. Meyer, Adjunkt J. Krarup, Docent, Dr. phil. N. H. P. Bøgholm, Dr. phil. Frk. K. Thanning, Overlærer, Dr. phil. J. T. E. Trojel, Overlærer C. V. E. Stigaard, Rektor, Dr. phil. K. K. T. Hude, Dr. phil. H. Ræder, Dr. phil. H. L. Møller, Dr. phil. J. P. Lindbæk, Sognepræst, Dr. theol. F. C. Krarup, Professor, Dr. theol. & phil. F. P. W. Buhl samt til at fungere som Suppleant: Overlærer J. V. Østerberg.

I Skrivelse af 22. Juli 1915 bemyndigede Ministeriet i Henhold til Konsistoriums Indstilling af 15. s. M. det filosofiske Fakultet til i Universitetsaaret 1915—16 at tilkalde Professor, Dr. phil. H. Høffding, der med Udgangen af August Maaned 1915 afgik som Professor ordinarius i Filosofi, som Opponent ex officio ved de Doktordisputatser, i hvis Bedømmelse han tidligere havde deltaget, og til at lade ham eksaminere de Studerende, som i nævnte Universitetsaar indstillede sig til den filosofiske Prøve efter i Universitetsaaret 1914—15 at have gennemgaaet det filosofiske Kursus hos ham.

Efter en af det filosofiske Fakultet og Konsistorium anbefalet Ansøgning fra Professor, Dr. Fr. Buhl meddelte Ministeriet i Skrivelse af 2. Oktober 1914 Tilladelse til, at den Professor Buhl paahvilende Forelæsning for Begyndere over den hebræiske Sproglære i Efteraarsemestret 1914 overtoges af Dr. phil. Johs. Pedersen, saaledes at Ordningen kun skulde gælde for det nævnte Semester.

Under Professor A. B. Drachmanns Sygdom blev det overdraget til Dr. phil. H. Ræder at besørge Undervisningen i Græsk for Teologer i Efteraarsemestret 1914. I Skrivelse af 9. Januar 1915 bifaldt Ministeriet, at Honoraret herfor til Dr. Ræder, ialt 168 Kr., afholdtes som Overskrivelse af Universitetets Udgiftspost h. 16.

Ved Skrivelse af 19. Januar 1915 bifaldt Ministeriet, at Dr. phil. H. Ræder bemyndigedes til under Professor Drachmanns vedvarende Sygdom at eksaminere ved den i Eksamensterminen Vinter 1914—15 stedfindende Prøve i Græsk efter Anordningen af 28. Februar 1908.

Ved Skrivelse af 22. Juni 1915 bifaldt Ministeriet, at Undervisningen i Græsk af de teologiske Studenter blev overdraget Dr. Ræder og en anden Lærer, og ved Skrivelse af 14. August 1916 at Mag. art. Ove Jørgensen blev antaget til at varetage den nævnte Undervisning i Forening med Dr. Ræder, jfr. nedenfor S. 575.

Det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

Ifølge særlig Bemyndigelse holdt i Efteraarsssemestret 1914 Docent ved polyteknisk Læreanstalt, Dr. phil. H. C. Winther Forelæsninger over Kemi ved Universitetet. Under 14. Januar 1915 blev han udnævnt til Docent i Kemi fra 1. Februar, jfr. nedenfor S. 577.

Under 2. Marts 1915 blev Docent i ren Matematik, Dr. phil. Harald Bohr udnævnt til Professor ved den polytekniske Læreanstalt fra den 1. September s. A. at regne.

Under 30. Juli 1915 blev Dr. phil. Johannes Møllerup udnævnt til Docent i ren Matematik fra 1. September at regne, jfr. nedenfor S. 580.

Under 7. April 1915 blev Assistent, Cand. mag. Adolf S. Jensen udnævnt til Inspektør ved Universitetets zoologiske Museums 2. Afdeling fra 1. s. M. at regne.

Ved Skrivelse af 23. Januar 1915 bifaldt Ministeriet i Overensstemmelse med Konsistoriums Indstilling af 19. s. M., at det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet bemyndigedes til uden speciel Tilladelse for hvert enkelt Tilfælde at kunne tilkalde Docent, Dr. phil. L. Kolderup-Rosenvinge til at medvirke ved Eksaminer, Doktordisputatser og Bedømmelsen af Prisafhandlinger under Fakultetet.

Ved Skrivelse af 10. December 1914 bifaldt Ministeriet i Overensstemmelse med Konsistoriums Indstilling af 30. November, at Cand. mag. Adolf S. Jensen beskikkedes som Eksaminator og Censor ved Magisterkonferens i Naturhistorie under Professor zoologiae, Dr. Hector F. E. Jørgensens Fraværelse.

I Anledning af et med det matematisk-naturvidenskabelige Fakultets og Konsistoriums Anbefalinger fremsendt Andragende fra Docent, Dr. phil. Niels Bohr om Fritagelse for at holde Forelæsninger i Universitetsaaret 1914—15 og om Tilladelse til i samme Tidsrum at opholde sig i Udlandet for efter Opfordring for et Aar at kunne overtage den til det fysiske Laboratorium i Manchester knyttede Lærerstilling i teoretisk Fysik, saaledes at hans Lærergerning under hans Fraværelse udførtes af en Vikar uden Udgift for Universitetet, meddelte Ministeriet under 14. Juli 1914, at det i Betragtning af den fra Konsistorium og Fakultetet foreliggende Anbefaling ikke vilde modsætte sig det ansøgte, men at det samtidig ikke vilde undlade at udtale, at det maatte nære nogen Betænkelighed ved fremtidig at give en paa lignende Grunde baseret Orlov. Under 13. Maj 1915 anholdt Docent Bohr om, at den ham bevilgede Forelæsningsfritagelse og Tilladelse til som midlertidig Lærer i teoretisk Fysik ved det fysiske Laboratorium i Manchester at opholde sig i Udlandet maatte blive forlænget

for Universitetsaaret 1915—16. Dette Andragende indsendtes 24. Juni 1915 til Ministeriet, der under 9. Juli meddelte, at det havde ment at kunne bevilge det ansøgte under Hensyn til den store Betydning, Konsistorium efter Indholdet af dets fornævnte Skrivelse af 24. Juni tillagde Andragere-ns Forbliven endnu et Aar i den paagældende Stilling i Manchester for hans senere Virksomhed som Lærer ved Københavns Universitet.

Dr. Bohrs Forelæsningspligter blev i begge de nævnte Universitetsaar uden Udgift for Universitetet varetagne af Dr. phil. H. M. Hansen.

Ved Skrivelse af 23. December 1914 bifaldt Ministeriet i Overensstemmelse med Konsistoriums Indstilling af 10. s. M., at Professor ved Landbohøjskolen, Dr. phil. Niels Bjerrum beskikkedes til Censor i Kemi ved Skoleembedseksamen for Resten af Treaaret 1. April 1912 til 31. Marts 1915 i Stedet for afdøde Professor, Dr. phil. Odin Christensen.

— Den 1. Februar 1915 fratraadte Dr. phil. Chr. Winther Stillingen som Assistent ved kemisk Laboratorium. Den derved ledig blevne Lønning paa 1500 Kr. aarlig tillagdes Assistent, Cand. polyt. Johanne Bjerrum. Assistent ved Carlsberglaboratoriet, Cand. polyt. J. A. Christiansen ansattes som Assistent ved kemisk Laboratorium fra 1. Februar 1915 at regne.

Konsistorium ansatte under 21. Maj 1915 Mag. scient. Th. Hj. Ditlevsen som Assistent ved zoologisk Museums 2. Afdeling fra 1. April 1915 at regne.

Universitetsbiblioteket.

Under 17. Oktober 1914 konstituerede Ministeriet Cand. mag. Søren Christian Hanssen som Underbibliotekar fra den 1. s. M. at regne.

Som ekstraordinære Medhjælpere ansattes fra 1. April 1915 Mag. art. Frk. Helene Crone og Cand. mag. Frk. Johanne Skovgaard og fra 1. August s. A. Cand. mag. A. G. Drachmann i Stedet for Frk. Helene Crone.

b. Universitetets Fritryksskonto.

Konsistorium har i 1914—15 bevilget følgende Bidrag af Fritryksskontoen:

Docent J. Lindhard 25 Kr. pr. Ark til en »Lærebog i speciel Gymnastikteori til Brug for Studenter med Gymnastik som Bifag til Skoleembedseksamen« (12. September 1914), Professor M. Cl. Gertz 25 Kr. pr. Ark til »Opgaver til Oversættelse fra Dansk til Latin« (16. Oktober 1914), Professor L. V. Birck 25 Kr. pr. Ark til »Dansk Kameralvidenskab« (17. November 1914), Professor E. Biilmann 30 Kr. pr. Ark til en ny, ændret Udgave af »Lærebog i organisk Kemi« (15. December 1914), Docent J. Lindhard 25 Kr. pr. Ark til en »Lærebog i almindelig Gymnastikteori« (4. Februar 1915), Professor J. Steenstrup 25 Kr. pr. Ark til »Historie-skrivningen, dens Udvikling gennem Tiderne, dens Væsen og Formaalk« (23. April 1915), Professor H. Munch-Petersen 25 Kr. pr. Ark til Udgivelse af III. Afdeling af Civilprocessen samt et nyt Optryk af Civilprocessens IV. Afdeling (23. April 1915), Professor H. Westergaard 25 Kr. pr. Ark til en »Lærebog i Statistikens Teori« (23. April 1915), Professor Kr. Nyrop 30 Kr. pr. Ark til anden Udgave af »Philologie française« (21. Maj 1915).

c. Docent, Dr. med. C. Rasch optages som Medlem af det lægevidenskabelige Fakultet.

Under 3. Juni 1915 indsendte Fakultetet følgende Andragende til Konsistorium:

»Det lægevidenskabelige Fakultet tillader sig herved at andrage det høje Ministerium om at søge udvirket Bemyndigelse for Fakultetet til som Medlem at optage Docent i Hud- og Kønssygdomme, Dr. med. C. Rasch, da Fakultetet vilde sætte Pris paa at have en saa fremragende Repræsentant for Dermatovenerologien som Deltager i Fakultetets Forhandlinger og Arbejder. Samtidigt skal fremhæves, at Udnævnelsen kun vil have Gyldighed for ham personligt og intet vil foregribe med Hensyn til hans Efterfølgeres Stilling.«

Konsistorium indsendte 14. s. M. Fakultetets Andragende til Ministeriet, hvorefter Fakultetet ved kgl. Resolution af 23. s. M. blev bemyndiget til at optage Docent Rasch som Medlem.

**d. Fast Ansættelse for Docent i Anatomi og Gymnastikteori
J. Lindhard.**

(Jfr. Aarvog 1909—10, S. 965 og 1912—13, S. 1019).

Med det lægevidenskabelige Fakultets Anbefaling af 4. Marts 1914 modtog Konsistorium et saalydende Andragende fra Docent Lindhard:

»Da min midlertidige Ansættelse som Lærer i Anatomi og Gymnastikteori ved Universitetet udløber i Aaret 1915, tillader jeg mig ved nærværende at ansøge det høje Ministerium om, at jeg ved Udløbet af min midlertidige Funktionstid maa blive ansat paa samme Vilkaar, som gælder for Universitetets normerede Docenter. Tillige tillader jeg mig at andrage om, at min Anciennitet ved en eventuel Nyansættelse i alle Tilfælde, hvor denne har Betydning, maa blive regnet fra min første midlertidige Ansættelse.

Jeg skal i denne Anledning tillade mig at henlede Opmærksomheden paa forskellige Forhold vedrørende min Stilling ved Universitetet.

Undervisningsforholdene har i den forløbne Tid været meget vanskelige. Dels er Pladsforholdene meget indskrænkede, saaledes kan der ikke i Auditoriet skaffes Plads til de 20—30 Studenter, der hidtil har meldt sig til Faget, paa en Gang, dels er Undervisningsmateriellet endnu meget mangelfuldt, og det Beløb, der staar til min Raadighed til Supplering af dette, saa lille (ca. 80 Kr. om Aaret), at jeg først i Løbet af en Aarrække vil kunne vente at faa det nødvendige i Retning af Præparater og Haandbøger. Meget følelig er ogsaa Mangelen af et Øvelseslaboratorium og af brugelige Lærebøger (Anatomi undtaget) for Studenterne. Endelig har det virket hemmende paa Undervisningen, at Bestemmelser om Eksamensforordninger og Eksamensordning først for ganske nylig er fastslaaede, altsaa mere end 4 Aar efter Fagets Indførelse. Dette Forhold har ganske naturligt bevirket, at Studenterne til en vis Grad har forholdt sig afventende; og heri maa Grunden søges til, at endnu ingen har ment sig færdig til at kunne indstille sig til Eksamen i Faget.

Jeg har under de her nævnte Omstændigheder ment at maatte lægge Hovedvægten paa det videnskabelige Arbejde, og dette saa meget mere som jeg ved en lønnet Ansættelse paa Finsen-Institutet er blevet i Stand til at ofre mere Tid paa disse Arbejder, end det ellers med min utilstrækkelige Universitetsgage vilde være muligt.«

Efter en Opregning af de af ham siden hans Ansættelse i 1909 udsendte Arbejder, der enten direkte tager Sigte paa Muskelarbejdet og dets Virkninger paa Organismen eller søger at oplyse Forhold, særlig klimatiske, som man maa kende for at kunne bedømme Virkningerne af Gymnastik, drevet i længere Tid, fortsatte Docent Lindhard saaledes:

»Desuden har jeg samlet Materiale til en Afhandling om Hjærtets Arbejde og endelig foretaget ret omfattende Forarbejder til en Lærebog i Gymnastikteori for Studenter. Jeg har endvidere i »Gymnastisk Selskab«s Aarsskrift skrevet forskellige halvpopulære Artikler af fagligt Indhold.

Jeg har med de nævnte Arbejder villet vise, paa hvilke Omraader det Arbejde ligger, som er nødvendig Basis for en rationel Gymnastikteori, dels ogsaa at jeg personligt er i Stand til at udføre saadanne Arbejder. Det er mig imidlertid klart, at dette kun repræsenterer en Side af Gymnastikteorien, et mindst lige saa vigtigt Arbejde bestaar i at knytte Forbindelsen mellem det videnskabelige Grundlag og den praktiske Gymnastik. Dette Arbejde har jeg hidtil næsten helt maattet lade ligge, dels fordi det videnskabelige Grundlag endnu er meget mangelfuldt, dels fordi et saadant Arbejde ikke har kunnet forenes med lønnede Stillinger andensteds og derfor næppe vil kunne paaskyndes med Kraft, førend Universitetets Lærer i disse Fag lønnes saaledes, at det bliver unødvendigt at søge Bierhverv i større Udstrækning.

Gymnastikteorien er som Universitetsfag saa ufærdig, at et fortsat meget intenst Arbejde vil være nødvendigt, hvis denne Nybegyndelse for Universitetets Vedkommende skal faa det forønskede Resultat. Det forholdsvise store Arbejde, der hidtil er udført, er kun blevet muligt paa Grund af tilfældige ydre Omstændigheder, navnlig min Ansættelse ved Finsen-Institutet; men denne Ansættelse er rent midlertidig, knyttet til Løsningen af bestemte Opgaver, og kan ikke antages at vedvare i længere Fremtid; det vil derfor være af afgørende Betydning for mig, at min Stilling ved Universitetet faar en mere stabil Karakter end hidtil. Det er meget vanskeligt at fremme Universitetsarbejdet med fornøden Kraft, naar man er henvist til samtidig ad andre Veje at sørge for sit økonomiske Udkomme; det er endnu vanskeligere — i Længden umuligt — hvor man ikke ved, om Ens Arbejde virkelig kommer til Nytte men kan blive afbrudt for bestandig efter ganske faa Aars Forløb, naar Stillingen overdrages til en anden, der maaske anlægger sin Virksomhed ud fra andre Synspunkter. Da endvidere det Arbejde, jeg hidtil har udrettet, ikke har kunnet forenes med almindelig Lægegerning, til hvilken Virksomhed jeg er henvist, hvis mit Universitetsarbejde afbrydes, tør jeg ikke længere fortsætte uden at have Sikkerhed for, at min Universitetsvirksomhed bliver min egentlige Livsgerning. Hvis jeg som nu fuldstændig lader Lægegerningen ligge, vil jeg om faa Aar ikke mere være i Stand til at bestride en almindelig Lægepraksis paa forsvarlig Maade; det vilde allerede paa nærværende Tidspunkt volde betydelige Vanskeligheder at foretage en saadan Forandring. Da imidler-

tid nu Faget Gymnastik har opnaaet en fast Stilling indenfor Universitetet, regnet lige med andre Bifag ved Skoleembedseksamen, tør jeg maaske haabe, at ogsaa Lærerens Forhold maa blive ordnede paa en for ham mere betryggende Maade.«

Efter at Konsistorium over dette Andragende havde indhentet Erklæringer fra det filosofiske og det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet og fra Universitetets Kvæstor, indsendtes Sagen 30. Juni 1914 til Ministeriet. Paa Finansloven for 1915—16, jfr. Rigsdagstidende 1914—15, Tillæg A, Sp. 1327—30, blev derefter den hidtil som midlertidig givne Bevilling paa 2500 Kr., Til Undervisning i Gymnastik som Fag ved Skoleembedseksamen, optaget som en vedvarende Bevilling under Universitetets Udgiftspost h. 13., og ved kgl. Resolution af 3. Maj 1915 blev det bifaldet, at der af det nævnte Beløb tillagdes Docent J. Lindhard et aarligt Honorar paa 2000 Kr. — med Lønningstillæg ifølge Lov af 8. Juni 1912 — for at lede Undervisningen ved Universitetet i Gymnastik — Gymnastikteori og Anatomi — som Fag ved Skoleembedseksamen.

e. Ændring i Reglerne for de lægevidenskabelige Professorers Censorvirksomhed ved den lægevidenskabelige Forberedelseksamen.

(Jfr. Aarvog 1911—12, S. 488).

Foranlediget ved at det lægevidenskabelige Fakultet i en Skrivelse af 8. Oktober 1914, hvis øvrige Indhold er gengivet nedenfor i Konsistoriums Skrivelse af 24. Marts 1915, bl. a. foreslog, at der tillagdes de to af Fakultetet valgte Censorer ved den lægevidenskabelige Forberedelseksamen samme Honorar som de to af Eksaminatorerne valgte Censorer, udbad Konsistorium sig 13. s. M. en Erklæring fra Kvæstor. Forinden denne afgav sin Erklæring anmodede han Konsistorium om at oplyse, hvorvidt Universitetsprofessorer fungerede som Censorer ved andre forberedende Eksaminer ved Universitetet, og Konsistorium meddelte derefter, at dette — bortset fra, at der ved Skoleembedseksamen var enkelte Universitetslærere beskikkede som Censorer — kun var Tilfældet ved Tillægsprøven efter Anordning af 28. Februar 1908 i Latin og Græsk for teologiske Studenter, idet denne Prøve i Henhold til Ministeriets Skrivelse af 8. Januar 1910 foreløbig aflagdes under samme Former som den tidligere Tillægseksamen (Anordning 1. Juli 1872), saaledes at en Professor af det teologiske Fakultet fungerer som Censor.

Efter at have modtaget en Erklæring af 13. Februar 1915 fra Kvæstor indsendte Konsistorium 24. Marts følgende Indstilling til Ministeriet:

»Med Hensyn til den lægevidenskabelige Forberedelseksamen, der nu kun omfatter Fagene Fysik og Kemi gælder ifølge kgl. Resolution af 27. Oktober 1843, kgl. Resolution af 8. Juli 1870 og Ministeriets Skrivelse af 18. December 1871 den Regel, at Eksaminationen udføres af Universitetets Professor i vedkommende Videnskabsfag og at Censuren udøves af 2 Censorer for hvert Fag, hvoraf Eksaminatorerne i Forening udnævner den ene og det lægevidenskabelige Fakultet blandt sine egne Medlemmer udvælger den anden. Medens Eksaminatorerne har Andel i Eksamensgebyret, er der kun tillagt de udenfor Universitetslærernes Kreds staaende Censorer — hvorved er forstaaet de af Eksaminatorerne udnævnte — Honorar

og dette, der er bestemt til 1 Kr. for hver Kandidat, som indtegnes, afholdes af Universitetets Indtægtspost d., Eksamensindtægter.

Ved Valget af Censorer fulgte det lægevidenskabelige Fakultet den Regel, at Censorhvervet overdroges dels den Professor, som ikke afholdt Eksamen, dels den senest udnævnte Professor. Da Censorhvervet imidlertid efter Professor Henriques Udnævnelse til Professor i Fysiologi tilfaldt ham, søgte og opnaaede Fakultetet ved Ministeriets Skrivelse af 4. Januar 1912 Tilladelse til, at Hvervet indtil videre maatte overgaa til den daværende Docent i Hygiejne, Dr. med. A. Erlandsen. Samtidig blev det bestemt, at der maatte tillægges Dr. Erlandsen et Honorar af 1 Kr. for hver indtegnet Studerende, at udrede af Universitetets Indtægtspost d. Eksamensindtægter.

Efterat Docent Erlandsen er blevet udnævnt til Professor ordinarius i Hygiejne, har Fakultetet imidlertid ikke anset sig for berettiget til uden Ministeriets Bemyndigelse at anvise ham det nævnte Honorar og har derfor i Skrivelse af 8. Oktober 1914 henstillet dette Spørgsmaal til Ministeriets Afgørelse. Samtidig har Fakultetet ansøgt om, at den ved Ministeriets Skrivelse af 18. December 1871 fastsatte Bestemmelse, at kun de udenfor Universitetslærernes Kreds staaende Censorer erholder Honorar, maa blive ændret saaledes, at de af Fakultetet valgte Censorer faar samme Honorar som de af Eksaminatorerne udnævnte, et Forslag, der søger sin Begrundelse deri, at Fakultetet ønsker at kunne fravige den af det hidtil fulgte Fremgangsmaade ved Valget af Censorer for til enhver Tid at kunne vælge saadanne Fakultetsmedlemmer, der er specielt sagkyndige i de paagældende Fag, men da ogsaa anser det for rettest, at der gives dem et Honorar, naar de uden Hensyn til deres Anciennitet skal kunne tilpligtes til for længere Tid at varetage det nu paa Grund af de Studerendes store Antal ret byrdefulde Hverv.

Efter den af Fakultetet givne Begrundelse maa Konsistorium anse det for ønskeligt, at den af Fakultetet foreslaaede Ordning indføres. Saafremt dette maatte blive Tilfældet, synes der endvidere at være god Foje for at lade den nye Ordning være gældende for begge de i indeværende Finansaar afholdte Eksaminer. Da Docent Erlandsens Udnævnelse til Professor fandt Sted den 8. April 1914, synes der ikke at være Anledning til i dette Aar at lade ham fungere uden Honorar, men det vil da formentlig være mindre rigtigt at lade det andet Fakultetsmedlem, Professor Tscherning, der af Fakultetet ogsaa er betegnet som specielt sagkyndig, være anderledes stillet end Professor Erlandsen. Konsistorium tillader sig derfor at indstille, at den ved Ministeriets Skrivelse af 18. December 1871 fastsatte Regel for Honorar til Censorerne ved den lægevidenskabelige Forberedelseseksamen forandres derhen, at der fra 1. April f. A. at regne tillægges ikke blot som hidtil de af Eksaminatorerne udnævnte, men ogsaa de af det lægevidenskabelige Fakultet blandt dets egne Medlemmer valgte Censorer et Honorar af 1 Kr. for hver Kandidat, som indtegnes, hvilket Honorar udredes af Universitetets Indtægtspost d. Overskud af Eksamens- og Immatrulationsgebyrer samt Dekanatsindtægter.«

I Skrivelse af 14. April 1915 meddelte Ministeriet derefter, med Bemærkning, at den i dets Skrivelse af 4. Januar 1912 indeholdte Honorarbestemmelse kun kunde omfatte den Tid, i hvilken daværende Docent Er-

landsen ekstraordinært udførte Hvervet som Censor, men ikke afvigte Finansaar, i hvilket Censorhvervet efter de almindelige Regler paahvilede ham uden Vederlag, at man efter Omstændighederne intet fandt at erindre imod, at Fakultetet fremtidig frit valgte Censor indenfor Fakultetet samt at der af Universitetets Indtægtspost d. Overskud af Eksamens- og Immatrikulationsgebyrer samt Dekanatsindtægter, tillagdes de af Fakultetet frit valgte Censorer samme Honorar som de af Eksaminatorerne valgte.

I Henhold hertil valgte Fakultetet 3. Juni 1915 Professor M. Tschering til Censor i Fysik og Professor A. Erlandsen til Censor i Kemi.

f. Nye Regler for Udnævnelser af Censorer ved lægevidenskabelig Embedseksamen.

Den 6. Marts 1915 indsendte de faste Censorer ved den lægevidenskabelige Embedseksamen følgende Andragende til Ministeriet:

»Da Mandatet for samtlige nuværende Censorer og Censorsuppleanter ved den medicinske Embedseksamen udløber den 31. Marts iaar, tillader Censorkollegiet sig herved at henlede Opmærksomheden paa, at det vistnok er nødvendigt, at Nyudnævnelsen af Censorer m. m. finder Sted til dette Tidspunkt, idet Eksamen i et enkelt Fag (operativ Kirurgi) falder ret tidligt i Semestret.

Samtidigt tillader Censorkollegiet sig at henlede Ministeriets Opmærksomhed paa følgende Punkter:

Der er som bekendt ingen Bestemmelse om, hvem der skal indstille Ansøgerne til Ansættelse som Censorer m. m. Tidligere sendte Ministeriet Ansøgningerne til Censorformanden med Anmodning om at udtale sig om Ansøgningerne, hvilket han gjorde paa Basis af Konference med Censorkollegiet, og paa samme Maade er det sket siden de nuværende Censorers Ansættelse. Der findes imidlertid ingen Regel angaaende Indstillingerne, naar som i 1909 og nu hele Kollegiet gaar af. Da det naturligvis har stor Betydning, at kompetente Mænd udtaler sig om Ansættelser i betydningsfulde Stillinger, har Censorkollegiet taget denne Sag under Overvejelse. Det er formentlig mindre korrekt, at det afgaaende Censorkollegium adspørges, da Sandsynligheden taler for, at de fleste vil søge Genvalg og de saaledes kunde komme til at udtale sig om deres egne Kvalifikationer. Paa den anden Side er det givet, at de afgaaende Censorer i deres Funktionstid har gjort Erfaringer om, hvilke Kvalifikationer, der har særlig Betydning som Censor. Kollegiet mener derfor, at Indstillingerne kunde gøres af en Kommission, bestaaende af 2 af de afgaaende Censorer og en Suppleant, valgte af Censorkollegiet blandt de afgaaende Censorer, idet Suppleanten kun træder i Funktion, ifald nogen af de 2 af Censorkollegiet valgte selv er Ansøger til en Censor- eller Suppleantplads. Dernæst mener man, at Kommissionen maatte tiltrædes af 2 Læger, valgte af det medicinske Selskabs staaende Udvalg, endelig mener man, at Kommissionen i Tilfælde af Stemmighed maatte tiltrædes af en Opmand, der forud var valgt af Kommissionens 4 Medlemmer.

Kollegiet skal derfor henstille til Ministeriet, at Indstillingerne ved hele Kollegiets Afgang overdrages en saadan Kommission, derimod mener det, at Indstillingerne ved mulig Afgang under Forløbet af de 6 Aar kan ske som hidtil.

For det andet tillader Censorkollegiet sig at henlede Opmærksomheden paa Censorsuppleanternes Stilling. Disse er ulønnede og udnævnte som Suppleanter i et bestemt Fag, saaledes at der for hvert Fag eller Faggruppe er 2 Censorer og 1 Suppleant. Denne Udnævnelsesmaade maa siges bestemt at vise, at Suppleanten kun er en Suppleant for dette bestemte Fag eller denne bestemte Faggruppe og ikke for andre. Nu kan det imidlertid hænde, at under Eksamen en Censor og Suppleanten eller begge Censorer bliver utjenstdygtige, og dette er faktisk sket. Det vil da være umuligt paa sædvanlig Maade at opfylde det Krav paa 2 Censorer, som Kandidaten har. I det omtalte Tilfælde kom man ud over Vanskeligheden ved Velvillie fra en udenforstaaendes Side. Kollegiet henstiller derfor, at Suppleanterne vel som hidtil udnævnes i det Fag, hvortil de maa anses for bedst kvalificeret, men at det gøres til Pligt for Suppleanterne ved indtræffende Forfald paa Censorformandens Forlangende at tiltræde Censuren i et andet Fag. Derved vilde ovenstaaende Kalamitet undgaas, og det maa betones, at selv om Suppleanten maa anses som særlig skikket i det bestemte Fag, er Suppleanterne efter deres hele Uddannelse kvalificerede til at udføre Censuren i et hvilket som helst Fag.

Kollegiet henstiller dette til Ministeriets Overvejelse.

For det tredje tillader Censorkollegiet sig at henlede Opmærksomheden paa, at det vistnok er nødvendigt, at det fastsættes, at Læger, der er ansatte som Assistenters, Prosektorer eller Reservelæger hos Fakultetets Professorer, ikke kan beskikkes til Censorer eller Suppleanter i det Fag, ved hvilket de er ansatte paa nævnte Maade, samt at Læger, der privat mod Betaling underviser de Studerende, ikke kan ansættes som Censorer eller Suppleanter. Denne Bestemmelse maatte naturligt medføre, at Censorer eller Suppleanter, der under Funktionstiden overtager en saadan Stilling, maa træde tilbage. Censorkollegiet mener, at denne Bestemmelse er nødvendig for at undgaa Tilfælde af den Art, som er forefaldne i den nuværende Periode.«

Den 17. Marts udbad Ministeriet sig gennem Konsistorium en Erklæring fra det lægevidenskabelige Fakultet, som under 6. April udtalte sig som følger:

»Naar det af Censorkollegiet angaaende Spørgsmaalet om, hvem der skal indstille Ansøgere til Ansættelse som Censorer eller Suppleanter, er blevet foreslaaet, at Indstillingen skal foretages af en Kommission, bestaaende af 4 Medlemmer, samt i Tilfælde af Stemmeligbed tillige af en Opmand, maa Fakultetet hertil bemærke, at det vil finde det heldigst, at den foreslaaede Kommission fra første Færd sammensættes af 5 Medlemmer, og at det maa anses for naturligt at Fakultetet ved sin Dekans Sæde i Kommissionen som et af dennes 5 Medlemmer er repræsenteret ved Indstillingen og altsaa kommer til at medvirke ved denne, saaledes som det ogsaa var Tilfældet i 1909 ved den 1ste Ansættelse af Censorer efter den nye Ordning af Censurvæsenet.

Sammensat paa den her foreslaaede Maade bør Kommissionen efter Fakultetets Anskuelse foretage Indstillingerne ikke blot ved hele Censorkollegiets Afgang, men, i Overensstemmelse med det Princip, der ligger til Grund for Censorernes Ansættelse — ogsaa ved mulig Afgang af Censorer eller Suppleanter under Forløbet af den 6aarige Periode, i hvilken disses Ansættelse er gældende.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Ordningen af Censuren i Tilfælde, hvor baade Censor og Suppleant eller begge Censorer i et Fag under Eksamen bliver utjenstdygtige, kan Fakultetet ikke godkende Berettigelsen af den af Censorkollegiet fremsatte Anskuelse, at Suppleanterne efter deres hele Uddannelse er kvalificerede til at udføre Censur i hvilket som helst Fag, men man maa anse det for rigtigt, at der i saadanne Tilfælde som Medhjælp benyttes en Censor eller Suppleant fra et beslægtet Fag.

Derimod kan Fakultetet ganske tiltræde Censorkollegiets Betragtning, at Læger, der er ansatte som Assistenten, Prosektorer eller Reservelæger hos Fakultetets Professorer, ikke kan beskikkes til Censorer eller Suppleanter i det Fag, ved hvilket de er ansatte paa nævnte Maade, samt at Læger, der privat mod Betaling underviser de studerende, ikke kan ansættes som Censorer eller Suppleanter.«

Denne Erklæring fremsendte Konsistorium under 13. April til Ministeriet, som i Skrivelse af 21. s. M. meddelte Konsistorium, at det under s. D. havde anmodet de hidtil fungerende Censorer og Suppleanter for Censorerne ved den lægevidenskabelige Eksamen om ogsaa at fungere i den paagældende Stilling ved den nu tilstundende Eksamenstermin.

I Skrivelse af 25. Juni 1914 meddelte Ministeriet derefter, at det var »villig til at nedsætte en Kommission til at gøre Indstilling om Beskikkelse af nye Censorer og Suppleanter for Seksaaret 1916—21 samt ved de i dette indtrædende Vakancer. Ministeriet maa derhos finde det rettest, at denne Kommission straks kommer til at bestaa af 5 Medlemmer, nemlig 2 udtagne af Ministeriet blandt de af de afgaaende Censorer, der ikke selv ønsker fornyet Beskikkelse, 2 Læger valgte af det medicinske Selskabs staaende Udvalg samt det lægevidenskabelige Fakultets Dekan.

Hvad Suppleanterne angaar maa Ministeriet finde det rettest, at disse som hidtil udnævnes i det Fag, hvortil de maa anses for bedst kvalificerede, men at det gøres til Pligt for dem ved indtræffende Forfald paa Censorformandens Forlangende at tiltræde Censuren i et andet beslægtet Fag efter Formandens nærmere Bestemmelse.

Endvidere kan Ministeriet tiltræde, at det fastsættes, at Læger, der ere ansatte som Assistenten, Prosektorer eller Reservelæger hos Fakultetets Professorer, ikke kan beskikkes til Censorer eller Suppleanter i det Fag, ved hvilket de er ansatte paa nævnte Maade, samt at Læger, der privat mod Betaling underviser de Studerende, ikke kan ansættes som Censorer eller Suppleanter.«

Til at indtræde i den ovennævnte Kommission valgte Ministeriet 30. September 1915 Stabslæge, Dr. med. S. J. C. Meyer og Professor, Dr. med. S. Paulli.

g. Forslag om Oprettelse af et Docentur i Filosofi for Dr. phil. Anton Thomsen.

Den 20. September 1913 indsendte Dr. phil. Anton Thomsen følgende Andragende til det filosofiske Fakultet:

»Undertegnede tillader sig herved at ansøge det høje Ministerium for Kirke- og Undervisningsvæsenet om Ansættelse ved Københavns Universitet som Docent i Filosofi.

Jeg tillader mig hertil at bemærke følgende: Fra jeg i 1901 afsluttede min Magisterkonferens i Filosofi og indtil nu, har jeg for at kunne eksistere hvert Foraarssemester maattet manuducere de unge Studenter til Filosofikum. I alt har jeg læst med op imod to Tusinde. Jeg tør tro, at dette har været mig en god Skole til Arbejde ved Universitetet med yngre og ældre Studerende; men paa den anden Side har det slidt meget paa mine Kræfter, og det er i Længden utilfredsstillende for en Videnskabsmand at skulle underordne sig Andres Undervisningsplan og Meninger. Dertil kommer, at Manuduktionen, der hvert Foraarssemester har krævet mit fulde Arbejde fra tidlig Morgen til sen Aften, ofte over tolv Timer i Døgnnet, afbryder mine egne videnskabelige Arbejder og skaber mig meget ugunstige Arbejdsvilkaar. Jeg er nu over Seks og Tredive Aar gammel og maa med Sorg se saa meget af mine bedste Aar anvendes til Arbejde, der dels ikke længer kan tilfredsstille mig, og som endvidere for hvert Aar, der gaar, lægger mig større og større Hindringer i Vejen for selvstændigt Arbejde.

I Efteraarsemestrene har jeg i Aarene 1901 til 1912 faaet skrevet følgende Arbejder: »Orthia« (1902), »Bemerkungen zur Kritik des Kantischen Begriffes des Dinges an sich« (1903), »Ueber die Entwicklung ethischen Theorie Benekes« (1903), »Hegel, Udviklingen af hans Filosofi til 1806« (Doktordisputats, 1905), »Figur- og Farvevisioner« (1907), »David Hume, hans Liv og hans Filosofi« I (1911), »Religion og Religionsvidenskab« (1911), begge de sidste Bøger er tillige komne i tyske Oversættelser (1912 og 1913). Endvidere har jeg skrevet en Række Recensioner paa Tysk, danske Afhandlinger, samt være filosofisk Medarbejder ved Salmonsens Leksikon fra 1903 og har endelig deltaget i Folkeuniversitetsarbejdet.

Fra jeg i 1905 blev Privatdocent har jeg regelmæssigt i ca. 12 Semester holdt Forelæsninger og Øvelser ved Universitetet, saavel for de Fagstuderende som for andre Studenter.

Sluttelig tillader jeg mig at vedlægge tre trykte Recensioner af min Bog om Hume, forfattede af Professorerne Jodl (Bilag A), Aall (Bilag B) og v. Brockdorff (Bilag C), samt at henvise til de skriftlige Anbefalinger, der er givet mig af Professorerne Mach (Bilag D), Jodl (Bilag E), Tönnies (Bilag F) og Löchen (Bilagene G og H).«

Fakultetet afgav i den Anledning 15. Oktober 1913 følgende Erklæring:

»Dr. Thomsen, som nu er 36 Aar gammel og i flere Aar har virket som Privatdocent, har særlig beskæftiget sig med Filosofiens Historie. I sin Doktordisputats gav han en paa grundigt Studium af Hegels uudgivne Manuskripter hvilende Karakteristik af denne Filosofis Udviklingsgang, idet han navnlig paaviste, hvor stærkt han var paavirket af det attende Aarhundredes Aand, før han blev Romantikens Systematiker. Senere har Dr. Thomsen i en Række mindre Arbejder kastet Lys over forskellige Punkter i den nyere Filosofis Historie, og i sin Bog om Hume har han med stor Lærdom søgt at gore en ny Opfattelse gældende af denne Filosofis Betydning. Selv om der kan gøres Indvendinger mod denne Opfattelse, og selv om der i hans Polemik mod andre Forfattere og Retninger ofte raader en mindre tiltalende Skarphed i Tonen, ser Fakultetet dog i ham en ung Videnskabsmand, hvis Lærdom og Skarpsindighed gor ham

egnet til Universitetslærer i det Fag han dyrker, og i hvilket han, som det ses af Bilagene til hans Ansøgning, ogsaa har vundet Anseelse i Udlandet.

I en Række af Aar har Dr. Thomsen virket som en meget søgt Manuduktør, en Virksomhed som han har øvet som en virkelig Lærer for de Unge, ligesom han har vist stor personlig Interesse for sine Elever. Men en saadan Virksomhed er opslidende, og det er paa Tide at Dr. Thomsen bliver stillet saaledes, at han kan anvende sin bedste Kraft i og for sit Fag. Derved forebygges ogsaa, at han følger den Plan om at søge Virksomhed i Udlandet, som hans usikre Stilling har fremkaldt hos ham.

Forholdet ved Universitetet er jo det, at de Mænd der for Øjeblikket repræsenterer Filosofien, stærkt nærmer sig Aldersgrænsen, og det er da af Betydning, at der kan raades over en Suppleant.

Idet Fakultetet tillige henviser til, at Dr. Thomsen foruden over Filosofiens Historie ogsaa har holdt Forelæsninger over Psykologi og saaledes vil kunne virke i flere forskellige filosofiske Discipliner, skal det varmt anbefale, at han ansættes ved Universitetet som Docent i Filosofi.«

Sagen indsendtes 14. November 1913 med Konsistoriums Anbefaling til Ministeriet, der 8. December 1913 meddelte, at det ikke saa sig i Stand til i Aar at fremsætte Forslag om Bevilling i det omhandlede Øjemed.

Dr. Thomsen fornyede 22. Maj 1914 sin Ansøgning, der, ligeledes med det filosofiske Fakultets og Konsistoriums Anbefaling, 30. Juni 1914 indsendtes til Ministeriet til Optagelse paa Finanslovsforslaget for 1915—16. Ministeriet erklærede imidlertid 17. Juli 1914, at det ikke saa sig i Stand til at imødekomme Konsistoriums Indstilling.

h. Professor Dr. Harald Høffdings Afgang fra Universitetet og Dr. phil. Anton Thomsens Udnævnelse til Professor i Filosofi.

Under 23. Februar 1915 blev Professor, Dr. phil. & jur. & sc. & litt. Harald Høffding efter Ansøgning afskediget i Naade og med Pension fra det ham betroede Embede som Professor i det filosofiske Fakultet fra den 31. August 1915 at regne.

Efter Indstilling af det filosofiske Fakultet og Konsistorium blev det saaledes ledig blevne Embede opslaaet ledig og de indkomne 7 Ansøgninger den 31. Marts 1915 af Ministeriet sendt til Universitetets Erklæring.

Den 4. Maj 1915 indsendte det filosofiske Fakultet en saalydende Erklæring til Konsistorium:

»Det filosofiske Fakultet har paa fem Møder drøftet de syv Ansøgninger, der er indkomne om det ledige Professorat i Filosofi, og skal herved forelægge det høje Ministerium Resultatet af disse Drøftelser.

Fakultetet mener at kunne udsondre en Gruppe af fire Ansøgere, der ikke kan komme i Betragtning ved denne Lejlighed, hvilket formentlig vil fremgaa af følgende Karakteristik:

Dr. phil. Kure er theologisk Kandidat og har beskæftiget sig med Sprogstudier (Russisk) og Pædagogik. Hans Disputats handlede om Carlyle og var et dygtigt biografisk-literærhistorisk Arbejde, men dets filosofiske Partier var meget svage, og der foreligger ellers ikke filosofiske Arbejder fra hans Haand.

*1. svagt
Prakti
dygt.*

Pastor Geismar's Uddannelse er væsentlig theologisk. I sine unge Dage deltog han livlig i filosofiske Øvelser paa Laboratoriet, og han har senere studeret i Jena hos Eucken. Hans theologiske Forfattervirksomhed har især beskæftiget sig med Forholdet mellem Kristendommen og Udviklingslæren, men en filosofisk Karakter kan den ikke siges at have.

Mag. art. Rubin har studeret Filosofi her ved Universitetet og afsluttet dette Studium med en Magisterkonferens. Han har især beskæftiget sig med experimental Psykologi og har i flere Aar studeret i Göttingen. Enkelte dygtige Meddelelser i experimental-psykologisk Retning foreligger trykte; i almen-filosofisk Retning har han intet udgivet. Han kan endnu ikke siges at være moden til en Plads som denne.

Dr. phil. Axel Dam har taget Magisterkonferens i Filosofi med Pædagogik som Hovedfag. Senere har han taget Doktorgraden med et pædagogisk-psykologisk Emne. Hans literære Produktion kan ikke stilles særdeles højt, og han er saa godt som ikke kommen ind paa egentlig filosofiske Spørgsmaal.

Om den femte af Ansøgerne, Dr. phil. V. Kuhr, bemærker Fakultetet følgende: Han har studeret klassisk Filologi og har senere indgaaende beskæftiget sig med pædagogiske og filosofiske Studier. Hans Disputats om Comenius' Didactica magna røbede en stor Evne til gennemtrængende Analyse, der gav ham Anledning til mange interessante psykologiske Bemærkninger. Senere har han skrevet flere Afhandlinger, der ligger paa Grænsen mellem Pædagogik og Filosofi. Som Medudgiver af S. Kierkegaards Papirer har han haft Lejlighed til at vinde indgaaende Kendskab til Datidens filosofiske Literatur, og han har udarbejdet en speciel Afhandling om et logisk Emne til Belysning af et Spørgsmaal, som da var oppe. Der maa specielt lægges Vægt paa, at Dr. Kuhr — hvad ingen af de andre Ansøgere vil være i Stand til — kan vejlede de Studerende i Studiet af græsk Filosofi, da han behersker Kilderne. Da han imidlertid er yngre end de to Ansøgere, som endnu ikke er omtalte, og da hans Produktion ikke er af saa central-filosofisk Karakter som disses, indskrænker Fakultetet sig til ved denne Lejlighed at udtale en Anerkendelse af hans Dygtighed som en lovende ung Videnskabsmand.

Medens der saaledes om Bedømmelsen af de fem nævnte Ansøgere er fuldstændig Enighed i Fakultetet, har dette med Hensyn til Dr. Starcke og Dr. Thomsen delt sig i to omtrent lige store Dele:

12 Medlemmer af Fakultetet (Dines Andersen, Buhl, Dahlerup, Erslev, Gertz, Heiberg, Hoffding, Jespersen, Finnur Jónsson, Nyrop, Sarauw, Wilkens) udtaler som deres Overbevisning, at Dr. Thomsen bør ansættes i det ledige Professorat i Filosofi.

Dr. Thomsen har i sine to Hovedarbejder, Disputatsen om Hegels Ungdomsperiode og Bogen om Hume, godtgjort en meget omfattende og grundig Lærdom indenfor vigtige Perioder af den nyere Filosofis Historie. Tillige har han grebet enhver Lejlighed, de historiske Emner frembød, til at drøfte filosofiske Problemer og derved vist sig at være hjemme ogsaa i Nutidens filosofiske Literatur. Der er ingen af Ansøgerne, der kan saa megen Filosofi som han. Hans videnskabelige Evner og hans Forsknings Originalitet er ikke blot anerkendt i de Udtalelser af tyske og norske Filosofer, som er vedlagt hans Ansøgning, men ogsaa i den anbefaling,

hvormed Fakultetet i sin Tid ledsagede hans Ansøgning om en Docentpost. Det blev ved den Lejlighed ogsaa fremhævet, at det var meget ønskeligt, at han blev sat istand til at opgive den opslidende Virksomhed som Manuduktør for ganske at kunne hellige sig videnskabelig Virksomhed. At det har været ham muligt ved Siden af Manuduktionen med Held at fortsætte sit videnskabelige Arbejde, har han vist ved at holde en Række Forelæsninger ved Universitetet.

De Indvendinger, der kan gøres mod hans ovennævnte Arbejder, kan ikke berøve dem deres videnskabelige Betydning. Forsaavidt de angaar hans Udtalelser om Psykologi, maa det fremhæves, at disse ikke tilsteder en afgørende Dom; en saadan kan først fældes, naar den Psykologi, han har under Arbejde, er udkommen.

Selvom der med Grund kan gøres Indvendinger mod den skarpe Tone i hans Polemik mod andre Forfattere og visse aandelige Retninger, kan vi ikke tillægge dette afgørende Betydning, og vi anser det for uforsvarligt at lægge en saa dygtig Mand Hindringer i Vejen paa en Løbebane, hvortil hans Evner gør ham selvskreven, paa Grund af enkelte ubesindige Udtalelser. Man tør haabe, at denne Mangel paa Hensyn vil rette sig af sig selv, naar han kommer til at staa med fuldt Ansvar overfor de unge Studerende, saa meget mere som vi har Grund til at antage, at baade hans Forelæsninger og hans Manuduktion har været prægede af Saglighed og ikke har givet Grund til den Irritation, som de skarpe Udtalelser i hans Skrifter har fremkaldt. Ved sin mangeaarige og omfattende Virksomhed som Manuduktør har han tilfulde godtgjort, at han besidder fremragende Evner som Lærer for unge Studerende og er i Stand til at vinde deres Tillid.

Hvad Dr. Starcke angaar, er allerede hans Alder en alvorlig Hindring for hans Ansættelse. At ansætte en 57-aarig Mand som Professor vilde kun kunne forsvares, hvis det gjaldt en betydelig Videnskabsmand; men vi kan ikke anerkende, at Dr. Starckes Produktion berettiger ham til en saadan Undtagelsesstilling.

Hans Disputats og de andre ældre filosofiske Arbejder fra hans Haand vidner ganske vist om nogen Dygtighed. Men allerede mod dem kan der gøres væsentlige Indvendinger. Selv hans vistnok bedste Arbejde (om Skepticismen) lider under en tung og dogmatisk Behandling af Problemerne og en Mangel paa historisk Nøjagtighed, der gør Diskussionen vag og ufrugtbar, og hans største Arbejde (Samvittighedslivet) viser en Vidtløftighed og Omstændelighed, der staar i omvendt Forhold til den Skarphed, hvormed det afgørende etiske Problem fremtræder; den Theori, der gøres gældende, er næppe nogensinde fremstillet paa en saa udvortes Maade som her. Efter at Dr. Starcke i henvend en Snes Aar ved ydre Forhold har været forhindret i at beskæftige sig alvorlig med videnskabeligt filosofisk Arbejde, kan det ikke ventes, at han vil være i Stand til at genoptage det med Held, især da de Mangler, som allerede viste sig i hans første Arbejder, er traadt stedse stærkere frem. I hans nyeste Arbejde (om Personlighedsmoralen) er det saaledes ikke lykkedes ham at forene den meget populære Fremstilling med en virkelig Drøftelse af Problemerne. Endelig skal det nævnes, at han til Salmonsens Leksikon har

leveret nogle Artikler, især om græsk Filosofi, som er under Lavmaalet af, hvad der maa fordres af en Videnskabsmand.

Naar man har fremhævet Dr. Starckes Evne til at være Vejleder for unge Mennesker, skal vi dertil bemærke, at den Mangel paa Nøjagtighed og Skarphed i Tanken, den Tilbøjelighed for mange og tomme Ord, der har taget mere og mere Overhaand i hans Bøger, i vore Øjne er en overordentlig farlig Egenskab hos den, der skal være Lærer for unge Studerende.

11 Medlemmer af Fakultetet (Vilh. Andersen, Friis, Kroman, Lehmann, Møller, Olrik, Paludan, H. Pedersen, Sandfeld-Jensen, Steenstrup, Vedel) udtaler som deres Overbevisning, at Dr. Starcke bør ansættes i det ledige Professorat i Filosofi, med følgende Begrundelse:

Dr. Thomsens Hovedarbejde falder indenfor den nyere Filosofis Historie, og han staar paa dette Omraade utvivlsomt forud for de andre Ansøgere. Hans Værker om Hegels Ungdomsperiode og om Hume vidner om stor Lærdom og en vis Art Skarpsindighed og viser ham som velorienteret i Nutidens filosofiske Diskussion; hans Fremstillingsform er oftest klar og skarp. En væsentlig Indvending kan imidlertid rettes mod hans Forskning: hans Interesse for Tænkningens Resultater er ofte saa stærk, at den paa en for en Filosof betænkelig Maade svækker hans Sans for selve Tænkningens Omhyggelighed og Paalidelighed. Forfatterens Sympathi for den unge Hegels Stilling til Kristendom og Antik gør ham saaledes temmelig ukritisk overfor det fantastisk-uverdige i hele den Hegelske Tænkning, og paa samme Maade bringer hans Interesse for Humes religionsfilosofiske Resultater Dr. Thomsen til at lægge den engelske Tænkens Hovedfortjeneste over paa dette Omraade. Til Gengæld bliver Humes Fremstilling af Aarsagsproblemet, der dog af alle regnes for hans Hovedfortjeneste, af Dr. Thomsen behandlet med en Ringeagt, der ikke vidner fordelagtig om hans erkendelsesteoretiske Indsigt. Ogsaa om moderne Psykologi viser han sig iøvrigt ret uvidende i Bogen om Hume, hvilket bl. a. har til Følge, at han paa et afgørende Punkt slet ikke har forstaaet ham.

I mange Henseender danner Dr. Thomsens betydelig ældre Medansøger, Dr. Starcke, en Modsætning til ham. Dr. Starckes Studier har fra hans Ungdom af væsentlig gaaet i etisk Retning, men saaledes at de derudfra har bevæget sig over paa erkendelsesteoretiske, psykologiske, historiske og sociologiske Omraader. Ved Skæbnens Ugunst fik han ikke Adgang til nogen akademisk Lærerpost paa en Tid, da han, for snart 20 Aar siden, allerede havde frembragt en Række Arbejder, der syntes at gøre ham kvalificeret til en saadan. Hans Virksomhed ledtes saaledes under vanskelige økonomiske Forhold over paa forskellige andre Omraader. Han kom derved til at sprede sig meget og har nu og da skrevet for hurtig og uden tilstrækkelig Underbygning; det urolig søgende og dialektiske i hans Aand gjorde ogsaa ofte saavel hans Standpunkter som hans Fremstillingsform noget komplicerede og udflydende. Men ligesom denne bestandige Søgen, denne Bestræbelse for alsidig Afvejen netop er Udtryk for den ægte videnskabelige Aand i Dr. Starcke, saaledes er de filosofiske Interesser vedblevne at gaa som den røde Traad gennem hans Virksomhed og hans Studier paa forskellige sociale Omraader; hans omfattende og selv-

stændige pædagogiske Gerning staar i nøje Sammenhæng med hans etiske Forsken, og hans hele filosofiske Tænkning har faaet en bred, real Basis i den mangeartede Indsigt og Kundskab, han har erhvervet sig paa Historiens og Samfundslivets Omraade. Og netop i de senere Aar har, navnlig efter at en offentlig Understøttelse er blevet sikret ham, hans strengt filosofiske Produktion efter en Tids Standsning igen taget Fart.

Denne er, som omtalt, først og fremmest af etisk Indhold. Med stor Udholdenhed har Dr. Starcke behandlet de etiske Grundproblemer under forskellige Synspunkter. I »Etikens theoretiske Grundlag« (Videnskaberne Selskabs Skrifter) søger han at finde Udgangspunktet, Grænser og Metode for en videnskabelig Etik. I det store Værk »Samvittighedslivet« bestemmer han det etiske saavel psykologisk, ud af Menneskets inderste Natur, som sociologisk, ud af Samfundets Krav til den enkelte. I sin for faa Aar siden udgivne Bog, »Personlighedens Moral«, søger han endelig med Energi at hævde de etiske Kravs Ubetingethed overfor nyere Moraltheoriens Relativisme. Udenom disse Undersøgelser grupperer sig Starckes andre filosofiske Arbejder i organisk Sammenhæng. I »Skepticismen som Led i de aandelige Bevægelser siden Reformationen«, i »Die primitive Familie«, i Bogen om L. Feuerbach studerer han de etiske og religiøse Forestillingers Historie paa forskellige Punkter af den menneskelige Udvikling og gør det paa en Maade, som har vundet megen Anerkendelse baade herhjemme og i Udlandet. I en klar og selvstændig »Lærebog i Pædagogik« (1913) har han samlet sine praktiske og theoretiske pædagogiske Studier og bygget dem op paa psykologisk Grundlag. I de aller sidste Aar har Dr. Starcke særlig genoptaget sine tidligere erkendelsestheoretiske Studier.

Efter det anførte maa vi, uden at være blinde for de ikke uvæsentlige Indvendinger, der kan rejses mod Dr. Starcke, og uden at miskende Dr. Thomsens videnskabelige Fortjenester, alt i alt anse Dr. Starcke som mest kvalificeret til en Professorpost. Allerede Hensynet til hans betydelige Anciennitet og langt større og rigere videnskabelige Produktion gør os Valget utvivlsomt. At netop Dr. Starckes Alder, som det er blevet udtalt, paa Forhaand skulde udelukke ham fra Ansættelse, er en Betragtning, der ikke har nogen Begrundelse i den ved Universitetet hidtil gældende Praksis, og vi nærer ingen Tvivl om, at den særlig overfor en Mand med Dr. Starckes Arbejdskraft er ganske ubegrundet. En Forbigaaelse for en langt yngre vilde efter vor Mening kun kunne retfærdiggøres, hvis der var Tale om en fremragende Dygtighed. Og saa meget desto ubilligere vilde en Forbigaaelse være, som den for en Mand i Dr. Starckes Alder utvivlsomt vilde betyde en Udelukkelse for stedse, medens dette aldeles ikke gælder Dr. Thomsen.

Men hertil kommer endnu en væsentlig Betragtning, der for flere af os har været afgørende: det Professorat, der skal besættes, stiller gennem Rusundervisningen særlige Krav til sin Indehaver, som Dr. Thomsen paa sit nuværende Udviklingsstrin ikke synes os at kunne opfylde, navnlig ikke tilnærmelsesvis i samme Grad som Dr. Starcke. Begge Ansøgere kan pege hen paa en lang og fortjenstfuld Manuduktør-Virksomhed, men her er Tale om en vis Opdragervirksomhed overfor de unge af en væsentlig anden Art. Og med Hensyn til Dr. Thomsen er der udtalt megen Betænkelighed over-

for den dogmatiske Selysikkerhed og polemiske Lidenskabelighed, vi ovenfor har antydet hos ham, og den Mangel paa Respekt for andre Aandsretninger, der paa en lidet værdig Maade hidtil har præget hans Forfatter-skab, ikke blot i Journalistik og i mindre, populære Arbejder («Religion og Religionsvidenskab»), men ikke mindst i hans filosofiske Hovedværker. Det drejer sig her ikke om Arten af hans personlige Standpunkt, men om Mangler i hans saavel videnskabelige som almenmenneskelige Forudsætninger. Og disse Mangler vil i ganske særlig Grad kunne faa uheldig Betydning ved den almindelige Rusuddannelse og maa vække alvorlig Tvivl om, at Dr. Thomsen, ialfald endnu, har naaet Modenhed og Takt nok til denne betydningsfulde Del af Professorgerningen. Derimod vil Dr. Starcke ved sin rige, pædagogiske Erfaring, ved sin alsidige Dannelse og sin Modenhed uden Tvivl have adskillig bedre Forudsætninger netop for en saadan Vejledervirksomhed overfor de yngste Studenter.

Som Sagen nu staar, maa Fakultetet, i Henhold til Universitets-Fundatsen (jfr. Universitetets Retsregler § 40) indstille til det høje Ministerium, at der afholdes en Konkurrence, om hvis nærmere Regler det, dersom Ministeriet bifalder denne Indstilling, forventer at faa Lejlighed til at udtale sig.

Ifølge den nævnte Paragraf i Retsreglerne skal der afholdes Konkurrence, naar der til et akademisk Lærerebede »findes flere Ansøgere, mellem hvilke Valget findes tvivlsomt«. Som det vil ses af den foregaaende Fremstilling, er det Fakultetets Overbevisning, at de fem førstnævnte Ansøgere ved denne Lejlighed ikke ret vel kan komme i Betragtning ved Siden af de to sidste. Drøftelsen i Fakultetet angik da ogsaa væsentlig dem, og mellem dem bør da efter Fakultetets Opfattelse den foreslaede Konkurrence være at afholde.

P. M.

Ved samtidig med ovenstaaende Udtalelser at tilbagesende samtlige 7 Ansøgninger med tilhørende Bilag tillader man sig at vedlægge forskellige skriftlige Henvendelser til Fakultetet, som er indsendte til det under Sagens Forløb.«

Efter i sit Møde den 19. Maj 1915 at have behandlet Sagen tilskrev Konsistorium 20. s. M. Fakultetet saaledes:

»I Skrivelse af 4. ds. har det filosofiske Fakultet meddelt, at dette angaaende Besættelsen af det ledige Professorat i Filosofi har delt sig i to Dele, — saaledes at 12 af dets Medlemmer udtaler som deres Overbevisning, at Dr. Thomsen bør ansættes, medens 11 Medlemmer udtaler som deres Overbevisning, at Dr. Starcke bør ansættes — og i Tilknytning dertil udtalt, at det, som Sagen nu staar, i Henhold til Universitets-Fundatsen maa indstille til Ministeriet, at der afholdes Konkurrence mellem de to Ansøgere.

Da imidlertid Konsistorium maa nære væsentlig Betænkelighed ved en saadan Konkurrence særlig under Hensyn til den Vægt, der skønnes at burde tillægges det af Fakultetets Flertal fremhævede Moment, den ene Ansøgers Alder, skal man hermed henstille, hvorvidt Fakultetet efter en fornyet Overvejelse fastholder sin Indstilling.«

Fakultetet drøftede derefter paany Sagen og afgav 5. Juni 1915 sin endelige Indstilling, der var enslydende med Erklæringen af 4. Maj, kun at Forslaget om Afholdelse af Konkurrence i Erklæringens Slutning («Som Sagen nu staar — — — — Konkurrence være at afholde») var udtaget og erstattet med følgende:

»Efter at det saaledes havde vist sig, at Fakultetet delte sig omtrent lige mellem de to sidstnævnte Ansøgere, gik man oprindeligt ud fra, at man i Henhold til Universitetsfundatsen (jfr. Universitetets Retsregler § 40) maatte indstille, at der afholdtes en Konkurrence mellem Dr. Starcke og Dr. Thomsen. Da imidlertid en derhen sigtende Indstilling blev forelagt Konsistorium udtalte dette, at det maatte nære væsentlig Betænkelighed ved en Konkurrence, særlig under Hensyn til den Vægt, der skønnes at burde tillægges det af Fakultetets Flertal fremhævede Moment, den ene Ansøgers Alder.

Idet *Fakultetets Flertal* paa den Maade har faaet Tilslutning i Konsistorium for den Betydning, det tillægger Dr. Starckes Alder, maa det mene, at der ikke foreligger tilstrækkelig Grund til at gribe til en Konkurrence, der næppe i sig selv vilde kunne ventes at kaste væsentlig nyt Lys over de to Ansøgers videnskabelige Kvalifikationer, og ved hvilken netop det fremhævede Aldersmoment ikke vilde komme til sin Ret, og det skal derfor under Henvisning til ovenstaaende nærmere Motivering indstille, at det ledige Professorat besættes med Dr. Anton Thomsen.

Fakultetets Mindretal ser derimod i Konsistoriums Udtalelse ingen Foranledning til at frafalde Fakultetets tidligere enstemmige Indstilling til Ministeriet om at foranstalte en Konkurrence mellem Dr. Starcke og Dr. Thomsen, men mener bestemt at maatte fastholde sin tidligere Opfattelse, at Konkurrence — eller i alt Fald en Prøve i en eller anden Form — i det foreliggende Tilfælde vil være den eneste retfærdige Fremgangsmaade, hvilket det herved skal tillade sig yderligere at motivere.

Det i Fundatsen (Retsreglernes § 40) forudsatte Tilfælde, at Valget findes tvivlsomt, foreligger her efter Mindretallets Mening ubetinget, idet Fakultetet er delt i to omtrent lige store Dele, der udtaler meget stærkt modstridende Vurderinger saavel af de to Ansøgers videnskabelige Kvalifikationer som af andre væsentlige Egenskaber hos dem. De fire Medlemmer af Fakultetet, der er særlig sagkyndige, gaar imod hinanden, to paa hver Side, og den skarpe Meningsforskel om de to Ansøgers hidtidige litterære og øvrige Virksomhed, der i det hele har vist sig i Fakultetet, gør det efter vor Mening særlig nødvendigt at tilkalde udenforstaaende uvildige Dommere.

Mindretallet er nu ikke blindt for de forskellige praktiske Vanskeligheder, der knytter sig til en saadan Løsning, men bortset fra, at den efter dets Mening er paabudt i Fundatsen, forekommer den at være den Udvej, der yder den størst mulige Garanti for den retfærdige Bedømmelse, som Ansøgerne har Krav paa. Muligvis kunde Prøven vel ogsaa faa den Form, at det overdrages begge mod et Honorar at holde Rusforelæsninger i de kommende Semestre, som Overgang til den enes — eller i Betragtning af et snart ledigblivende andet Professorat — eventuelt til begges Ansættelse ved Universitetet.

Konsistoriums Paapegning af Dr. Starckes Alder fremdrager intet

nyt; det har for begge Grupper været et Moment, der har haft sin Betydning, men for ingen af Grupperne nogen afgørende. Medens Mindretallet, som ovenfor hævdet, i Almindelighed vil være tilbøjelig til at anse Anciennitet for et Plus, naar de videnskabelige Kvalifikationer staar lige, især hvor det drejer sig om en Lærerplads, der i høj Grad kræver Myndighed og pædagogisk Erfaring, har det dog naturligvis maattet erkende, at en forholdsvis fremrykket Alder som Dr. Starckes i og for sig kunde frembyde nogen Betænkelighed. Som ovenfor anført har Mindretallet imidlertid ikke kunnet tillægge denne Betænkelighed nogen afgørende Betydning. En saadan har hverken Universitetets Retsregler eller Praksis tidligere tillagt den; Alderen er et Hensyn, der naturligvis altid under det enkelte Fakultets Overvejelser har vejet med — for eller imod — ved Siden af Ansøgnernes videnskabelige Kvalifikationer, og ved denne Lejlighed har man taget tilbørligt Hensyn til dette Moment. Men ogsaa til Vurderingen heraf vil en Konkurrence kunne bidrage gennem den Prove, Ansøgerens Arbejdsdygtighed og Spændstighed sættes paa.

Mindretallet maa altsaa paa dette Punkt fastholde sin og Fakultetets oprindelige Indstilling og anser det for vilkaarligt og uberettiget pludselig overfor Dr. Starcke faktisk at indføre en Aldersgrænse.

Overfor Mindretallets sidste Udtalelser maa *Flertallet* betone, at man vel nogle Gange har ansat en Universitetslærer i en lignende Alder, som Dr. Starcke er naaet til, men at det sikkert kun er sket, hvor det drejede sig om en særlig fremragende Videnskabsmand som uden Afbrydelse havde fortsat sine Fagstudier, og hvor der paa den anden Side ikke fandtes nogen yngre, som søgte Stillingen og var egnet til at beklæde den. Hverken det ene eller det andet gælder i det her foreliggende Tilfælde, og derfor kan efter Flertallets Opfattelse Dr. Starckes Alder kun være et Minus, som der maa tillægges afgørende Betydning.«

Konsistorium indsendte 9. Juni 1915 Sagen til Universitetet med følgende Skrivelse:

»Ved hermed at tilbagesende de med det høje Ministeriums Skrivelse af 31. Marts d. A. (316/15) til Erklæring modtagne 7 Ansøgninger om det fra den 1. September d. A. ledige Professorat i Filosofi lader man følge en fra det filosofiske Fakultet indhentet Erklæring af 5. d. M. med Bilag. Som det af denne Erklæring vil ses har Fakultetet delt sig i et Flertal og et Mindretal, af hvilke det første indstiller Dr. phil. Anton Thomsen til Professoratet, medens Mindretallet, der har udtalt som sin Overbevisning, at Dr. phil. C. H. Starcke bør ansættes, overfor Flertallet fastholder Nødvendigheden af, at der afholdes en Konkurrence mellem Dr. Thomsen og Dr. Starcke.

Idet man med Hensyn til Begrundelsen af disse to Forslag skal tillade sig at henvise til Fakultetets udførlige Erklæring, skal man udtale, at Konsistorium, som det fremgaar af Sagen, under de foreliggende Omstændigheder ikke kan anse en Konkurrence for nødvendig efter Ministeriets Retsregler, lige saa lidt som det finder en saadan Konkurrence — eller en Prove i nogen anden Form — tilstrækkelig begrundet. Konsistorium skal derfor i Overensstemmelse med Fakultetets Flertal indstille, at Dr. phil. Anton Ludvig Christian Thomsen udnævnes til Professor i Filosofi ved Københavns Universitet fra 1. September d. A. at regne.«

Under 19. Juni 1915 blev derefter Dr. phil. Anton Thomsen udnævnt til Professor i Filosofi ved Københavns Universitet fra 1. September d. A. at regne.

i. Docent, Dr. phil. Vilhelm Grønbech udnævnes til Professor extraordinarius i Religionshistorie og optages som Medlem af det filosofiske Fakultet.

(Jfr. Aarvog 1910—11, S. 41).

Efter at Docent, Dr. phil. V. Grønbech i December 1913 og Juni 1914, begge Gange med det filosofiske Fakultets og Konsistoriums anbefaling, havde ansøgt om, at der maatte blive oprettet et Professorat i Religionshistorie for ham indsendte han 1. Oktober 1914 følgende Andragende til Ministeriet:

»Den 14. September modtog undertegnede, Docent ved Københavns Universitet, Vilh. Grønbech, fra det sachsiske Kultusministerium en Kaldelse til Posten som Professor ordinarius i Religionshistorie ved Universitetet i Leipzig. Denne Stilling ved et af Tysklands mest ansete Universiteter vilde utvivlsomt byde mig meget store Fordele, dels ved at give mig et større Arbejdsfelt, dels ved at give mig bedre Arbejdsvilkaar end dem, jeg har virket under her hjemme. Da der imidlertid ligger store Opgaver for en Religionshistoriker i Danmark, vil jeg gerne gøre alt, hvad der staar i min Magt for at bevare mit Forhold til Danmark og til det Universitet, ved hvilket jeg nu har undervist i over 11 Aar, dels som Privatdocent, dels som lønnet Docent. Hertil kommer, at der for Øjeblikket er to Studenter, som forbereder sig til Magisterkonferens i Religionshistorie, og at et Skifte af Lærer for dem utvivlsomt vil betyde en Forstyrrelse i Studieplanen.

Jeg er derfor villig til at give Afkald paa at modtage dette hædrende Tilbud, saafremt der her hjemme kan sikres mig en saadan Stilling, at jeg uden Bekymringer for mit Arbejde kan se Fremtiden i Møde. Jeg tillader mig derfor at ansøge det høje Ministerium om, at der, indtil der kan skaffes Faget et Professorat ved Universitetet, maa tilstaas mig et Tillæg paa 1000 Kr. til det Honorar, jeg nu oppebærer, saaledes at dette i alt bliver 4400 Kr. aarlig.«

Dette Andragende anbefaledes varmt af det filosofiske Fakultet i følgende Skrivelse af 5. Oktober:

»Efter at Dr. Grønbech først havde været ansat som Docent i engelsk Filologi blev det ham, da Pladsen i Religionshistorie var bleven ledig, overdraget at beklæde Docenturen i dette Fag. Fakultetet tillader sig at bringe i Erindring, hvad det i Februar d. A. har udtalt i Anledning af Dr. Grønbechs Ansøgning om et Professorat i Religionshistorie. Der henvistes her til, at Dr. Grønbech havde gjort et stort og dygtigt Arbejde i Universitetets Tjeneste, samt at Faget var saa omfangsrigt og saa vanskeligt at beherske, at det ikke kunde doceres tilfredsstillende, uden at vedkommende Lærer satte hele sin Arbejdskraft ind derpaa. Der pegedes tillige paa, at Faget for nylig var indgaaet som Eksamensfag ved Skoleembedseksamen

i Kristendomskundskab. Det kan nu tilføjes, at der, som Dr. Grønbech selv oplyser, allerede findes nogle studerende, der forbereder sig til at underkaste sig Magisterkonferens i Faget, og at disse i høj Grad paaskønner Dr. Grønbechs Lærervirksomhed. Fakultetet udtalte endvidere, at det ikke blot var ønskeligt, men ligefrem nødvendigt, at der blev oprettet et Professorat i Faget. Dette fastholder Fakultetet fremdeles.

Angaaende Dr. Grønbech som Videnskabsmand kan Fakultetet ogsaa henvise til sin tidligere udtalte Anbefaling af ham som den, der ved en omfangsrig og original videnskabelig Produktion har dokumenteret sine fremragende Evner som religionshistorisk Forsker. Hans store Værk: »Vor Folkeæt i Oldtiden«, hvoraf de fire Bind er udkomne, er tiltrods for forskellige Indvendinger, der vel kan gøres imod Enkeltheder deri, et meget fremragende Arbejde, ikke blot ved dets uhyre Kildemateriale og den fortrinlige og originale Behandling deraf, men ogsaa ved dets gennemtrængende Skarpsindighed i Undersøgelsen og ved den videnskabelige Kombinationsevne, Værket overalt vidner om.

En saa fremragende og alsidig Videnskabsmand som Dr. Grønbech mener Fakultetet, at man bør søge at bevare for vort Universitet, og det saa meget mere, som det fremgaar af Dr. Grønbechs Skrivelse, at han selv ønsker at vedblive at virke her hjemme. Dr. Grønbech er nu i sin bedste Alder, og man kan derfor i Fremtiden vente sig meget dygtigt fra ham baade som Universitetslærer og som Videnskabsmand.

Ønskeligt vilde det jo være, hvis Dr. Grønbechs Afkald paa en saa betydelig pekuniær Fordel, knude paaskønnes ved, at der straks oprettedes et Professorat for ham i Religionshistorie; da dette vel imidlertid under de nuværende Forhold vil være vanskeligt, maa Fakultetet udtale et indtrængende Ønske om, at et saadant maatte blive oprettet, saasnart Omstændighederne gør det muligt.

I Henhold til ovenstaaende tillader Fakultetet sig at ledsage Dr. Grønbechs Andragende med sin varmeste Anbefaling.«

I Overensstemmelse hermed indstillede Konsistorium under 19. Oktober, at der søgtes oprettet et ekstraordinært Professorat for Docent V. Grønbech, eller saafremt dette ikke kunde opnaas, at der søgtes bevilget ham et Tillæg af 1000 Kr. til hans nuværende Docenthonorar. Paa Finansloven for 1915—16, jfr. Rigsdagstidende 1914—15, Tillæg B, Sp. 293—96, blev der derefter optaget følgende Anmærkning: »Der tillægges Docent, Dr. phil. Vilhelm Grønbech som Professor extraordinarius i Religionshistorie oprykkende Professorlønnning med Pensionsret« og under 15. April 1915 blev Docent Grønbech udnævnt til Professor extraordinarius i Religionshistorie ved Københavns Universitet fra den 1. April at regne.

Efter Indstilling fra det filosofiske Fakultet og Konsistorium blev Fakultetet ved kgl. Resolution af 2. Juni 1915 bemyndiget til at optage Professor Grønbech som Medlem af Fakultetet.

j. Undervisningen i elementært Græsk for Teologer.

(Jfr. Aarvog 1911—12 S. 597—99).

Under 15. December 1914 indsendte Konsistorium et Andragende fra det filosofiske Fakultet om Forhøjelse af den til Timebetaling for en Lærer,

der kan give Undervisning ved Universitetet for de teologiske Studerende i Latin og Græsk og for de juridiske Studerende i Latin, givne Bevilling med følgende Bemærkninger:

»Som det vil være det høje Ministerium bekendt, har Professorerne Dr. J. L. Heiberg og Dr. A. B. Drachmann hidtil i Forening uden særligt Vederlag besørget Undervisningen af de teologiske Studenter af den nysproglige og den matematisk-naturvidenskabelige Linie i elementært Græsk, et Arbejde, der ikke har paahvilet dem som et under deres Embedsgerning henhørende Hverv, men som de overtog, da det paa de senere Aars Finanslove, første Gang for 1910—11, jfr. Rigsdagstidende 1909—10, Tillæg A, Sp. 1279—82, bevilgede, paa Finanslovforslaget 1915—16 under Universitetets Udgiftspost h. 14. opførte Beløb af 500 Kr. til Timebetaling for en Lærer, der kan give Undervisning ved Universitetet for de teologiske Studerende i Latin og Græsk og for de juridiske Studerende i Latin, paa Grund af sin ringe Størrelse ikke kunde tilstrække til mere end Honorering af Undervisningen i Latin, hvilken Undervisning besørages af Dr. phil. H. Ræder.

Efter at Professor Drachmann nu af Helbredshensyn har frasagt sig nævnte Græskundervisning, har det filosofiske Fakultet i det vedlagte Andragende af 7. f. M. anholdt om, at den i det foregaaende omhandlede Bevilling maa blive forhøjet til 1500 Kr. som Honorar til en enkelt Lærer, hvortil Fakultetet har udset Dr. Ræder, der foruden Latinundervisning i samme Omfang som hidtil, skulde overtage hele den ommeldte elementære Græskundervisning, idet ogsaa Professor Heiberg, under Henvisning til, at hans pligtige Universitetsarbejde er blevet større efter Docent Siesbyes Død, har ønsket at ophøre med denne Undervisning, naar han har gjort det Hold færdigt, som han for Tiden underviser.

Det teologiske Fakultet har i den ligeledes medfølgende Skrivelse af 21. f. M. givet det foreliggende Andragende sin ubetingede Tilslutning, idet dette Fakultet indtrængende har anbefalet, at der fremdeles gives de teologiske Studerende, der har været afskaarne fra i Skolen at modtage Undervisning i Græsk, Lejlighed til at erhverve de for det teologiske Studium saa betydningsfulde Kundskaber i dette Fag ved Undervisning paa Universitetet, da det er af vidtrækkende Betydning, at denne Undervisning bliver videnskabelig forsvarlig.

Idet Konsistorium ganske kan slutte sig hertil skal man i Overensstemmelse med hosfølgende, fra Universitetets Kvæstor indhentede Erklæring af 7. d. M. tillade sig at indstille, at der til 2. Behandling i Folketinget af Finanslovforslaget for 1915—16 stilles Ændringsforslag om, at Universitetets Udgiftspost h. 14. Timebetaling for en Lærer, der kan give Undervisning ved Universitetet for de teologiske Studerende i Latin og Græsk og for de juridiske Studerende i Latin forhøjes med 1000 Kr., fra 500 Kr. til 1500 Kr. Samtidig tillader man sig at indstille, at den anførte Udgiftsposts Benævnelse søges ændret saaledes, at Ordene »Timebetaling for en Lærer, der kan give Undervisning« erstattes med »Honorar til en Lærer« — en Ændring, der formentlig finder sin tilstrækkelige Forklaring i det af det filosofiske Fakultet og af Kvæstor i deres ovennævnte Skrivelser om Honorarberegningen anførte.«

Den ansøgte Forhøjelse blev givet ved Finansloven for 1915—16 dog uden den foreslaaede Forandring af Teksten, jfr. Rigsdagstidende 1914—15, Tillæg B, Sp. 1071—74.

Efter Indstilling af det filosofiske Fakultet og Konsistorium bifaldt Ministeriet derefter 22. Juni 1915 »at Undervisningen i Latin af de teologiske og juridiske Studenter overdrages Dr. phil. H. Ræder mod et Honorar af 300 Kr. af Universitetets Udgiftspost h. 14. for hvert Semester, og at Undervisningen i Græsk af de teologiske Studenter overdrages Dr. phil. H. Ræder og en anden Lærer ligeledes mod et Honorar af 300 Kr. af Universitetets Udgiftspost h. 14. til hver for hvert Semesters Undervisning, saaledes at Dr. Ræder overtager det 3 Semesters Hold, der begynder i September d. A., og den anden Lærer det 3 Semesters Hold, der begynder i September n. A., og saaledes at de derefter skiftevis hver underviser et Hold i 3 Semestre«, og 14. August 1916, »at mag. art. Ove Jørgensen antages til i Forening med Dr. phil. H. Ræder at varetage Undervisningen i Græsk af de teologiske Studenter paa de i Ministeriets Skrivelse af 22. Juni 1915 angivne Vilkaar, saaledes at mag. art. Jørgensen overtager det 3 Semesters Hold, der begynder i September 1916.«

k. Oprettelse af et Docentur i Forsikringsmatematik.

(Jfr. Aarbog 1903—04 S. 879, 1905—06 S. 414, 1907—08 S. 119, 144, 1908—09 S. 486, 1909—10 S. 1015, 1910—11 S. 180.

Under 25. September 1913 udbad Undervisningsministeriet sig en Udtalelse fra Konsistorium over et med Indenrigsministeriets bedste anbefaling til førstnævnte Ministerium oversendt Aftryk af et i 1908 til Regering og Rigsdag indgivet Andragende, hvori »Foreningen af danske Aktuarer« anholdt om, at der ved Københavns Universitet maatte blive oprettet et Professorat i »anvendt Matematik«, hvilket Andragende ogsaa var anbefalet af Formanden for Forsikringsraadet i Skrivelse af 13. August 1913.

Den 31. Januar 1914 indsendte Konsistorium med sin Tilslutning en saalydende Erklæring af 26. s. M. fra det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet:

»Det vil være Ministeriet bekendt, at det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet allerede i 1903 fremsatte Forslag om Oprettelsen af en Lærerpost i »anvendt Matematik« til Varetagelse af den særlig for Aktuarer paakrævede Uddannelse, og at Fakultetet i de paafølgende Aar gentagne Gange har fornyet sin Anmodning til Regeringen om at tage denne Sag op. Da Ministeriet ved Fremkomsten af det i 1908 til Regering og Rigsdag indgivne Andragende fra »Foreningen af danske Aktuarer«, gav Fakultetet Lejlighed til at udtale sig om dette, medgav Fakultetet det sin bedste anbefaling.

I Overensstemmelse med denne tidligere Skrivelse kan Fakultetet ogsaa nu tilraade Oprettelse af en saadan Lærerpost. Denne bør efter Fakultetets Formening indgaa under det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet som en Docentur i Forsikringsmatematik.«

Under 21. Marts 1914 modtog Konsistorium derefter en saalydende Skrivelse fra Undervisningsministeriet:

»Efter Modtagelsen af D'Hrr. Rektors og Professorers Skrivelse af 31. Januar d. A. (Journal Nr. 218/13) vedrørende Spørgsmaalet om en Lærerpost i anvendt Matematik ved Universitetet har Ministeriet brevvekslet med Indenrigsministeriet om Sagen og nu fra samme modtaget Meddelelse om, at man varmt kunde anbefale, at der snarest muligt oprettes en Lærerpost i »Forsikringsmatematik« under det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet i Overensstemmelse med Fakultetets Forslag i saa Henseende; Indenrigsministeriet har derhos udtalt Ønske om, at der til sin Tid maa blive givet Forsikringsraadet Lejlighed til at udtale sig om, hvilke Fordringer der maa stilles til Aktuarers teoretiske Uddannelse som Betingelse for, at de kunne vente at opnaa Forsikringsraadets Godkendelse i Henhold til Livsforsikringsloven.

Ved at meddele Konsistorium dette, skal man tilføje, at Ministeriet herefter vil være sindet ved Udarbejdelse af Forslaget til Finansloven for Finansaaret 1915—16 at optage en Bevilling til et Docentur i »Forsikringsmatematik« i Overensstemmelse med Indenrigsministeriets Ønske.«

Paa Finansloven for 1915—16, jfr. Rigsdagstidende 1914—15, Tillæg A, Sp. 1323—26, blev der under Universitetets Udgiftspost h. 2. bevilget Lønning 2000 Kr., foruden 400 Kr. som Løntillæg efter Lov af 8. Juni 1912, til en Docent i Forsikringsmatematik.

Docenturet blev besat i Universitetsaaret 1915—16.

I. Docent, Dr. phil. Niels Bjerrums Afgang fra Universitetet og Docent ved Den polytekniske Lærestanstalt, Dr. phil. Christian Winthers Udnævnelse til Docent i Kemi ved Universitetet.

(Jfr. Aarbog 1911—12 S. 493 og S. 860.)

Under 11. Juni 1914 blev Docent i Kemi ved Universitetet, Dr. phil. Niels Bjerrum udnævnt til Professor i Kemi ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole fra 1. August s. A. at regne. Ved Skrivelse af 17. Juli 1914 meddelte Undervisningsministeriet ham Afsked fra Stillingen som Docent i Kemi ved Universitetet fra 31. August s. A. at regne.

Den 22. Juni 1914 indsendte Professorerne Dr. E. Biilmann og Dr. J. Petersen følgende Andragende til det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet:

»Under Henviſning til den Motivering, hvormed Fakultetet i 1911 foreslog Dr. Bjerrums Ansættelse som Docent i Kemi ved Universitetet, tillader vi os herved at anmode om, at det Docentur, som bliver ledigt ved Dr. Bjerrums Ansættelse som Professor i Kemi ved den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, opretholdes, idet alle de Grunde, som i sin Tid viste Trangen til dette Docentur, endnu er tilstede, da den af Dr. Bjerrum holdte Forelæsning i uorganisk Kemi ikke kan undværes, men indgaar som et planmæssigt Led i Undervisningen af de talrige Studerende, der forberede sig til lægevidenskabelig Forberedelseksamen eller Skoleembedseksamen.

Til Stillingen som Docent tillader vi os at anbefale Dr. phil. Chr. Winther, der baade er kendt som en udmærket Lærer og paa sit særlige Omraade af Kemien, nemlig Fotokemien, har ydet særdeles gode Arbejder.

Forelæsningserne over uorganisk Kemi maa holdes paa Universitetets kemiske Laboratorium, med dettes Materiel og med Bistand af dettes Assistentter og Betjente. Forelæsningen udgør desuden et enkelt Led af en samlet Kemiundervisning, hvis øvrige Forelæsninger holdes af Laboratoriets Bestyrer, ligesom Laboratoriets Bestyrer afholder Eksamen i hele Faget. Baade af Hensyn hertil og fordi Laboratoriet i al Almindelighed har Interesse i, at en Docents Virksomhed er knyttet saa nøje som muligt til Laboratoriet, tillader vi os at foreslaa, at det gøres til en Forudsætning ved Dr. Winters eventuelle Ansættelse, at hans videnskabelige, eksperimentelle Virksomhed ligesom hidtil er henlagt til Universitetets kemiske Laboratorium. Anledningen til, at dette Forhold særlig fremhæves er, at Dr. Winther som bekendt er ansat som Docent i Fotokemi ved polyteknisk Lærestanstalt og formentlig ønsker at beholde denne Stilling, en Kombination, som vi fuldt ud kan billige.

Vi tillade os derfor at foreslaa, at det midlertidig overdrages Dr. Winther at holde Forelæsninger over Kemi ved Universitetet efter Fakultetets nærmere Anvisning og at der herfor ydes ham et Honorar paa 2000 Kr.«

Under 4. Juli 1914 udtalte Fakultetet sig om denne Sag saaledes:

»Fakultetet maa være ganske enig i Nødvendigheden af Docenturets Opretholdelse, men finder paa den anden Side, at Sagen frembyder forskellige Punkter, der kræver nærmere Overvejelser. Da det imidlertid har været umuligt at bringe disse til Afslutning inden Ferien, men det paa den anden Side er absolut nødvendigt, at der allerede for det kommende Efteraarsemester skaffes en Erstatning for Professor Bjerrum, idet det ellers vil være umuligt at gennemføre de Forelæsninger, som allerede er anmeldt i Lektionskataloget, og som udgør en nødvendig Bestanddel af Undervisningsplanen, tillader Fakultetet sig som en midlertidig Ordning at foreslaa, at det overdrages Dr. Winther i dette Semester at afholde de nævnte Forelæsninger mod at oppebære det hidtil Professor Bjerrum tillagte Honorar.«

I Skrivelse til Ministeriet af 10. Juli gav Konsistorium sin Tilslutning til Sagen, hvorefter det ved kgl. Resolution af 29. Juli 1914 bifaldtes, at der af den ved Dr. phil. Niels Bjerrums Afgang fra Stillingen som Docent i Kemi ved Københavns Universitet for indeværende Finansaar til Raadighed blevne Del af det ham som saadan tillagte Honorar af 2000 Kr. udbetales Docent i Kemi ved den polytekniske Lærestanstalt, Dr. phil. Christian Winther 1000 Kr. som Vederlag for i Efteraarshalvaaret 1914 ved Universitetet at holde de af Dr. Bjerrum anmeldte Forelæsninger.

Under 5. November 1914 indsendte det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet derefter en Ansøgning fra Dr. Winther om, at Dr. Bjerrums Docentur maatte blive overdraget ham. Ved Fremsendelsen af dette Andragende udtalte Fakultetet følgende:

»Under 5. Oktober d. A. har Dr. Winther, der er Docent i Fotokemi ved den polytekniske Lærestanstalt, anmodet Fakultetet om at anbefale en Ansøgning om Ansættelse som Docent i Kemi ved Universitetet, navnlig

under Henvisning til den Betydning, den videnskabelige Fotokemi har ogsaa for de rene Naturvidenskaber.

Fakultetet skal i den Anledning tillade sig at udtale, at det maa anse det for meget værdifuldt, at Dr. Winthers Virksomhed ved den polytekniske Lærestalt udvides til i saa høj Grad som muligt at omfatte hans Fagomraades rent videnskabelige Sider, og at der indenfor de Universitetsstuderendes Kreds formentlig vil findes mange, som vil søge Dr. Winthers Forelæsninger og Øvelser, saa meget mere som Dr. Winther er kendt som en fortrinlig og klar Foredragsholder. Ligeledes gør Dr. Winthers videnskabelige Produktion det i højeste Grad ønskeligt, at der skaffes ham gunstigere Arbejdsvilkaar, end den nu bestaaende Forbindelse af en Assistentstilling ved Universitetets kemiske Laboratorium og en Docentstilling ved den polytekniske Lærestalt kan byde ham.

Imidlertid maa der i første Række tages Hensyn til, at den planmæssige Gennemførelse af Undervisningen i Kemi for de talrige Studerende under det matematisk-naturvidenskabelige og det lægevidenskabelige Fakultet nødvendiggør Afholdelsen af den Forelæsning, som var overdraget til Dr. Bjerrum, og som i indeværende Halvaar holdes af Dr. Winther. Forelæsningen er et enkelt Led i de paagældende Studerendes samlede, men elementære Uddannelse i Kemi, som omfatter uorganisk Kemi, organisk Kemi og flere Rækker af kemiske Øvelser. Den er en Forberedelse til de ved Universitetets kemiske Laboratorium afholdte Eksaminatorier og Øvelser og til Eksaminationen i Faget ved Eksamen. Den paagældende Forelæsning over uorganisk Kemi kan saaledes *ikke undværes, men maa holdes hvert Aar og holdes paa en saadan Maade, at der ved Stoffets Omfang og Ordning tages Hensyn baade til Eksamensfordringerne og til Eksaminatorierne og Øvelserne, som af de Studerende paabegyndes samtidig med Forelæsningen.*

Dr. Winther har, som fremhævet, nærmest søgt om Ansættelse som Docent ved Universitetet med Henblik paa sin Virksomhed som Fotokemiker.

Fakultetet kan imidlertid af Hensyn til de anførte Undervisningskrav ikke tiltræde, at der ved denne Lejlighed ansættes en Docent til en saadan speciel Virksomhed alene. Derimod skal Fakultetet tillade sig at anbefale, at Dr. Winther antages til at holde *Forelæsninger over Kemi efter nærmere Anvisning af Fakultetet*, idet det efter det anførte i Øjeblikket særlig er Afholdelsen af Forelæsninger over uorganisk Kemi, der maa tages Hensyn til, og som maa blive Docentens regelmæssige Pligtarbejde, og idet Dr. Winther paa Grund af sin videnskabelige Produktion og sin Erfaring som Lærer ubetinget maa anses for den bedst kvalificerede blandt de Kemikere, som i Øjeblikket kan tænkes at komme i Betragtning.

Fakultetet tillader sig derfor at anbefale, at Dr. Winther antages til at holde Forelæsninger over Kemi efter nærmere Anvisning af det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet, samt at Ansættelsen sker fra 1. Februar 1915, for at det deraf foranledigede Personskifte i en af Assistentstillingerne kan foregaa ved Begyndelsen af et Halvaar, hvilket er af stor Betydning for Undervisningen i Laboratoriet. Som Honorar tillader man sig at foreslaa den samme Sum, som Dr. Bjerrum lønnedes med (2000 Kr. aarlig) dog saaledes, at Dr. Winther for Februar og Marts 1915 honoreres

med det Beløb, som maatte være til Rest af Bevillingen for indeværende Regnskabsaar, efter at Dr. Bjerrum har oppebaaret sin Løn for April—August (inkl.) og Dr. Winther har modtaget 1000 Kr. for at holde Forelæsningerne i indeværende Halvaar.«

I Tilslutning til Fakultetet indstillede Konsistorium 7. December 1914, at Dr. Winther blev ansat som Docent med det sædvanlige Docent-Honorar af 2000 Kr. med Lønningstillæg ifølge Lov af 8. Juni 1912. Ogsaa med Hensyn til Tidspunktet, hvorfra Dr. Winthers Ansættelse skulde regnes, sluttede Konsistorium sig til Fakultetets Forslag, som blev bifaldet ved kgl. Resolution af 14. Januar 1915, hvorved der blev tilstaaet Docent i Kemi ved den polytekniske Læreanstalt, Dr. phil. Christian Winther for at holde Forelæsninger i Kemi ved Københavns Universitet efter nærmere Anvisning af det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet for Maanederne Februar—Marts 1915 det endnu resterende Beløb 166 Kr. 67 Øre af det ved Dr. phil. Niels Bjerrums Afgang fra Stillingen som Docent i Kemi ved Universitetet for Finansaaret 1914—15 til Raadighed blevne Honorar og fra 1. April 1915 at regne — under Forudsætning af at det fornødne Beløb bevilges paa Finansloven for Finansaaret 1915—16 — af det paa Universitetets Udgiftspost h. 1. disponible Beløb et aarligt Honorar af 2000 Kr. foruden Løntillæg efter Lov af 8. Juni 1912.

m. Docent, Dr. phil. Harald Bohrs Afgang fra Universitetet og Dr. phil. Johs. Møllerups Udnævnelse til Docent i ren Matematik.

(Jfr. Aarvog 1909—10 S. 975 og 1913—14 S. 19.)

Under 2. Marts 1915 blev Docent, Dr. phil. Harald August Bohr udnævnt til Professor i Matematik ved den polytekniske Læreanstalt fra 1. September s. A. at regne.*) Det derved ledig blevne Docentur i ren Matematik ved Universitetet blev efter Forslag af det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet og Konsistorium opslaaet ledigt. Om Embedet indkom kun een Ansøgning, nemlig fra Dr. phil. Johs. Møllerup. Om denne udtalte Fakultetet i Skrivelse af 16. Juni 1915, »at det finder Dr. Møllerup kvalificeret og derfor indstiller ham til at ansættes i det ledige Docentur, med Tilføjeelse af, at han, om ønskes, skal undervise og eksaminere paa Polyteknisk Læreanstalt, idet Fakultetet for sit Vedkommende indtil videre ønsker den Praksis, der blev indført ved Professor Bohrs Ansættelse i Docenturet, opretholdt.« Konsistorium sluttede sig 26. s. M. til Fakultetets Indstilling og ved kgl. Resolution af 30. Juli 1915 blev det bifaldet, »at der af Universitetets Udgiftspost h. 2. fra 1. September d. A. at regne tillægges Dr. phil. Johs. Møllerup aarlig 2000 Kr. som Docent i ren Matematik ved Københavns Universitet.« Ved Udnævnelsen blev det endvidere af Ministeriet i Skrivelse af 31. s. M. paalagt Dr. Møllerup »indtil videre, om ønskes, at overtage det hidtil af nuværende Professor Bohr

*) Under 3. Juni 1914 var der af det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet blevet fremsat Forslag om Omdannelse af det af Docent Bohr beklædte Docentur ved Universitetet til et ekstraordinært Professorat, hvilket Forslag indsendtes 15. Juli med Konsistoriums Anbefaling til Ministeriet, som imidlertid ikke saa sig i Stand til at imødekomme Indstillingen.

udførte Arbejde ved den polytekniske Lærestalt saavel Forelæsninger som Eksamensarbejde.

Under 18. August 1915 anmodede den polytekniske Lærestalt Konsistorium om at meddele Docent Møllerup, at Lærestalten ønskede det nævnte Arbejde overtaget af ham.

n. Cand. mag. Adolf S. Jensens Udnævnelse til Inspektør ved Universitetets zoologiske Museums 2den Afdeling.

Den 9. August 1914 afgik Inspektør ved Zoologisk Museums 2. Afdeling G. R. M. Levinsen ved Døden. Under den ham forinden overgaaede Sygdom var der ved Ministeriets efter Indstilling af Museumsraadet (19. Maj 1914) og Konsistorium (6. Juni s. A.) afgivne Resolution af 11. Juni 1914 meddelt ham Fritagelse for hans Embedsgerning indtil Slutningen af Oktober. Varetagelsen af Afdelingens Bestyrelse var af Museumsraadet blevet overdraget Assistent, Cand. mag. Ad. Jensen under Inspektør Levinsens Sygdom. Efter at han var død, anmodede Konsistorium Cand. Jensen om at fortsætte hermed, og indstillede under Henvisning til, at Professor zoologiæ for Tiden var i Udlandet med Orlov indtil midt i December og Museumsraadet saaledes kun var repræsenteret ved Inspektør ved 3. Afdeling, 20. August 1914 til Ministeriet, at Embedet ikke blev opslaaet ledig, førend Museumsraadet efter Professor zoologiæ Hjemkomst havde fremsat Indstilling derom, men at det blev overdraget Cand. Jensen indtil videre at varetage Inspektørføretningerne ved Afdelingen. Dette bifaldt Ministeriet 29. August 1914. Embedet blev opslaaet ledig 23. Januar 1915 og samtidig bifaldt Ministeriet, at det fremdeles blev overdraget Cand. Jensen at varetage Bestyrelsesføretningerne, indtil Embedet var blevet besat.

Den 15. Februar sendte Ministeriet de indgivne 4 Ansøgninger fra Mag. sc. H. Ditlevsen, Cand. mag. Ad. S. Jensen, Dr. phil. Th. Mortensen og Cand. mag. C. C. Sørensen Wang til Erklæring til Konsistorium, der den 12. Marts 1915 tilbagesendte Ansøgningerne med en saalydende Erklæring af 23. Februar fra Museumsraadet:

»Af Ansøgerne er der to, som baade i Henseende til videnskabelig Virksomhed og til museal Uddannelse og Erfaring ubetinget træder saa stærkt i Forgrunden, at Valget kun bør træffes mellem dem, nemlig Cand. mag. Ad. S. Jensen og Dr. phil. Th. Mortensen.

Begge har ved udmærkede Arbejder vundet grundfæstet Anerkendelse i Ind- og Udland og regnes med Rette blandt Nordens betydeligste Zoologer. De er omtrent jævnaldrende (den første 49, den sidste 47 Aar); begge har i en lang Aarrække arbejdet ved Zoologisk Museum, og ganske særlig ved den Afdeling, hvis Bestyrerplads nu er ledig.

Imidlertid har Karakteren af deres museale Arbejde være noget forskellig, ligesom deres Tilknytning til Museet. I den langt overvejende Del af den Aarrække, hvori Dr. Mortensen har arbejdet i Museet, har hans Arbejde i første Linie været bestemt ved og udført af Hensyn til hans egne videnskabelige Undersøgelser; Museet har stillet sit Materiale til Disposition for disse paa samme Maade som overfor enhver anden Videnskabsmand i Forventning om, at den rent videnskabelige Gennemarbejdelse

af enhver Del af dets Samlinger til Gengæld baade vil medføre Forøgelse af denne og afgive Basis for en fuldkommen Ordning, Opstilling o. s. v., men selve dette sidste, musealt set Hovedsagen, kommer i anden Linie som noget, hvortil Bearbejderen strængt taget ikke er forpligtet. Denne Forpligtelse er derimod til Stede, naar Museet netop for at faa de særlig museale Krav opfyldte yder Honorar eller Lønning for Arbejdet. Først i 1908 blev dette Tilfældet for Dr. Mortensens Vedkommende, idet der af 2. Afdelings Assistancesum blev et Beløb af 1400 Kr. ledigt, og i 1910, ved Mag. sc. W. Lundbecks Udnævnelse til Inspektør for 3. Afdeling, ansattes Dr. Mortensen i den derved ledige Assistentplads. Med Cand. mag. Ad. Jensen har Forholdet været anderledes: ved hans Arbejde i Museet har straks fra første Færd de rent museale Hensyn været stillede i Forgrunden; han har i strengeste Forstand arbejdet som videnskabelig Assistent, i 23 Aar honorarlønnet ved 1. Afdeling, i over 18 Aar, fra 1896, fast ansat ved 2. Afdeling, ved denne sidste saaledes, at Varetagelsen af Museets store konkologiske Samlinger i denne lange Aarrække udelukkende har hvilet paa ham. Det kan da næppe bestrides, at han i praktisk Museumsgerning, derunder ogsaa Administrationsforhold, har den fyldigste og grundigste Uddannelse.

Hvad angaar den til Inspektorembetet knyttede Undervisning kan for begge disse Ansøgere siges, at de med stor Dygtighed hver paa sin Maade har deltaget i Universitetets zoologiske Undervisning som Assistent hos Professoren i Zoologi, men bortset fra, at ogsaa i den Henseende Cand. mag. Ad. Jensen har betydelig større Anciennitet (fra 1892) end Dr. Mortensen (fra 1902), har hans Undervisning været mere omfattende og alsidig og i særlig Grad været støttet af medfødte Anlæg og Tilbøjelighed.

I Henhold til det anførte mener Museumsraadet da af disse to til Embedet fuldt ud kvalificerede Ansøgere at burde indstille Cand. mag. Ad. S. Jensen som den for Embedet mest egnede.

Om de øvrige Ansøgere skal Museumsraadet indskrænke sig til at udtale, at Mag. sc. H. Ditlevsen, der først i en sen Alder har optaget zoologiske Studier, har udfoldet en særdeles anerkendelsesværdig videnskabelig Virksomhed, og i de Aar, i hvilke han har været knyttet til Zoologisk Museum og som Assistent hos den zoologiske Professor til dennes Universitetsundervisning, har han i begge Retninger udført et dygtigt og paa skønnelsesværdigt Arbejde, medens Adjunkt Cand. mag. C. C. Sørensen Wang hidtil ikke har offentliggjort noget videnskabeligt Arbejde og i Museet kun har haft en ret begrænset og underordnet Virksomhed.«

I Tilslutning hertil indstillede Konsistorium Cand. Jensen som den efter alt det foreliggende for Embedet bedst egnede og under 7. April 1915 blev Assistent Cand. mag. Adolf Severin Jensen udnævnt til Inspektør ved Universitetets zoologiske Museums 2. Afdeling fra 1. s. M. at regne.

Ved Ministeriets Resolution af 10. Maj 1915 blev der tillagt Inspektør Jensen et Honorar paa 1400 Kr. for Varetagelsen af Inspektør-Forretningerne i Tiden fra 15. Maj 1914 til 31. Marts 1915, hvilket Honorar blev afholdt af den efter Inspektør Levinsens Død for Maanederne September 1914 til Marts 1915 sparede Begyndelseslønning.